

AB-467.

n. lerner

adəkabr istja

(akçi nikolai).

atouraxç pisa 5 kugəlarakəi
9 saxiakəi amana.

n. lerner.

8 CP-2
ՀԱՄԱՅՆՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՅՑ

adek abristja.

(akçi nikolai).

atouraxç riesa 5 kugëlarakçi
9 saxiakçi amanë.

elitargëit agrba r. koomonia s.
narxgara aziut v. n. maan.

AB-467.

10
47

ialou auaa.

rileev, kondrat fiodor-ipa.

natalia mixail-iphā, iara iphās.

atauad trubeckoi, sergei piotr-ipa, leib-gvardia preobrazenʔ polkʔ aqnə dʔpolkovnikəup, aštāb dadcoup.

kaxovski, piotr grigor-ipa, zmaçura ialçxiou paruqikəup.

baturin, aleksandr mixail-ipa, agvardia aʔə paruqikəup.

atauad, təpha oliga nikolai-iphā, iara izhou?

sasha, dəsəabup, dʔup, natalia mixail-iphā, ltaaja draasaxeit.

pesteli, pavel ivan-ipa, aladaʔi ar dərpolkovnikəup.

bestuzev-riumin, mixailo, paruqikəup, lxaçueit 22-23 ş.

muraviov-apostol, sergei podpolkovnikəup.

kirilla

maʔriona } iʔkuoup, rileev imaçujour.

nikolai pavel-ipa, urəşpəlanʔi aħəntkar nikolai l-ʔi.

benkindori, ageneral adiutant.

levaşov, ageneral adiutant.

agrai miloradoviq, peʔterburg aibafrat general gubernatorup.

afelideger ficar, belousov.

aficarja, asaldatja ajada.

---

ak'çi asaxia.

zənrup, 1824 şakusa raan. փənloup. rilee v ikabineţ. arəouaraxi
aĭ փoup, apxiaqa uzlaco, aguaxiə inaskiaganə igəloup arka,
atatən axarta uadaxi uzlaneiuu ascenəփə iqoup rilee v ikamer-
diner kirilla, nasgiə aməçuyə փəzba matronei. auaqaq amca
taçara iaփup.

kirilla. (auaqaq amփə taço). abas... abas... abas... abasoup
auaqaq amփə ataçara şataxəu, eibakracə, ſta bəփha... baxula-
փhala...

matriona. oյəçqia, kirilla! (daփhoit).

kirilla. bəփha, bəփha... bəփha mlən, bəփha irəouəuanə...
bara bəmguaĵa duup... iataxəm aigzara, nasgiə aafara... (dləc-
xəraueit). abasoup işataxəu. (daփhoit, amcabz gəloit).

matriona. amփə məzda, içayrəşa iĵəpsit.

kirilla. bargiə akalaki zփə, ahtnə bşəqazaz bynaĵəpsit.
bara ibdəruazaroup araxu rboura btganə ahtnəqa bzaargaz, eih-
rak bara uəss bəzĵkə iqou auaqaq amca taçarazə şakuu. (arəuza
may). azəab... ee, azəab...

matriona. (dxiampşkua amca daփho) iutaxəuzi?

kirilla. (iփəçyła illəkuroəouəuanə). iaamtoup akunəga bփə-
kubərlalaracə. auaqaq amca taçara ui araxu reilərgara akum...
auaqaq amca taçara iataxəup azxucra du. ahĵa ruada—maçurtam.
aməçurta alyə ynaçəzargiə uadayəm, apxəra mayzargiə—guryam,
izban akuzar ua auaa uəsgriə rəpsəp iarpxoit.

matriona. upşil kirilla, amca bzianə işekula, amփgiə
şəibakə!

kirilla. aa, daara ibzioup... ibboma, sara ibasəmhazi...
aփharazə bəpsəp bameigzar iĵəpsugriə eibakueit ha... ſta bara
bca, azəab, sara ara səqoup, saaxələpşlap... ee, azəab ua ba-
gəlf... as bəntaha-aatahəua bəmnəquan... hahĵa uaa dukuoup.
uaa eփkaakuoup... atəuadĵa sasra irzaaloit... hah alqukua ixala
iyueit... ahəntkar iփhəsi iareĭ rxata uərt alqukua irəpxoit... bara
bəxşəy azəftnə, ckia bazxuəcnə, ibdərroup baxəqou, nasgiə bxə
şnəqubgaşa... (matriona dcoit atatən axarta auada ala, kirilla
apxiaĵi aĭ ala dcoit, iaaynaloit: rilee vi mixailo beştuzevi eĵəjo).

rileev. (auaqaq aalguara d'poit). aqfaradu rəstəit, syəzja, saxərxadmərštəz, gueiçaxarak səmtakua lassə-lassə iaainə saxərbə.
mixail-bestuzev. uərt zegiə azazala uals irədne irpxia-
son aqəmazayə ibara.

rileev. (dxucua ilaxi ekunə). kaxovskii simbaseit. duoyə
xjour, ma dkuəriadoup. diaçakxan, akgiə xəeiçom, əzgiə
drəçalfom, əzgiə hatər lkuičom. frubeckoi dibanə daanxom...
aristokrat elabaa ha xızəs iiteit.

mixail-bestuzev. kaxovskii zənsaskgiə dagioyətgiasam.
rileev. aiaşa uashap, sara ui daaguxiaazgəeit.

mixail-bestuzev. leinsəriap.

rileev. azamana. uəvəzkə.

mixail-bestuzev. ui oçətgia scanə daazgoit.

rileev. uəs uakuguouazər uca — sara ui əjakuaq izəzyəšt...
(izkuiyua astol axi diasueit). uaxco izugar səiqubouəcgie.

mixail-bestuzev. iyə. (diftalanə dneinə astol ikuixueit
dəzləmgəç iyəmtakua akə). „nalivaiki iuasiat“ ha uzvəz irlasnə
ualguou?

rileev. sguə zeipşraxo aipş... izdəruda exia salgərgiə.

mixail-bestuzev. (napəla yəra dərxiəit). „sara szə-
idərup, jlar zərguaqua iapgəlo işizəpşu apşra, sara laxiəncəs
uəs isəmoup, axa isah uara iaxəqalaxiou, axakuitra fakəparada?
uara ari uajeinraalaqəngiə iahurbeit laxiəncəs iahzəpşu.

rileev. (dkupsəqhaueit). art əjakua dara rxala isvəçlfeit.
(daaicralanə dgurouata). uara zənsasgiə uguə işpaanagəei sara
səzəkəu səzdəruam ha? rəpxiazəpi apəlara axakuitrazə iaixtna-
hçaroup hara axuraja. hara hapsadgiəl əqnə amı ououarakua
zegiə əjour! urəşəlan apşabarei amırei daqla ipaxəup. iudə-
ruou uara iqalo, uərt amıkua rvəxazar, a pəra qazco adaykua
pətgazar dunei zegiə arxəfəxəduan! (daaynaloit nataalia mixail-
ipha, rileev dənidgəlanə dəlguzueit).

nataalia mixail-ipha. işakuxalak umgəlar umuit. maqı-
ana uzgəlazı? uxə şpouboi?

rileev. itabup, xar səmam...

nataalia mixail-ipha. amarqa aməxu uxə aqa aumər-
bajan...

rileev. (ixə ipə qpo). ibzioup, sara kaxovskii sipxəit
akrəfarazə, sguə iaanagoit bara ui map əjəbkəram ha.

nataalia mixail-ipha. uara uyəzja sərgiə isyəzjour.
kaxovskii uarei leinaalaxiouma?

rileev. guezənxara hmouseit iarei sarei. iara deicralæit nas sargiə səwəsəznəmkələit.

natalia mixail-iphə. aa, əjabɣ wəc ɣdərɣanda, təpha olɣa, aleksandr baturin diheit. uərt hara exiə iahfoup akɣəfarazə. baturin daara dəɣkuna bzioup... uara ui ckiə duz-dəruam.

rileev. haikulakuaxeit akərkua... nasgiə ui hara... (daa-ɣlanə bestuzev dənixuapşueit).

natalia mixail-iphə. (dəxumarua daagusaala). haiɣ iara, lara! (dəxumarua). ipxəfarazami lara lən lɣuə itou nagsənə iaxələmho. abasoup azeijləşəkusaɣi axaɣa ahsakua işrəznəquo.

mixail bestuzev. (dɣəlrɣuə). natalia mixail-iphə baɣyafəit.

natalia mixail-iphə. lart ianagɣ əwəsdukua ləxə rəloup. ahəntkarraɣ maza uəskuəgiə lərləɣajoit.

mixail bestuzev. natalia mixail-iphə, hara ahəntkarrawə ui iaqarou maçura hamam ahəntkarra maza uəskua nəquaa-garaɣa.

natalia mixail-iphə. əguə itou amhara daara igra duup.

rileev. ui zepşra uəsu aipş akuxaşɣ.

natalia mixail-iphə. (apauza maɣnə). kandraɣi, uara lassə-lassə uxuəcrakuei, uyəzɣei uarei masala ləiɣajarakuei, isnətoit sara iməɣəmkua əguəryara. nastiə dabaqouf?

rileev. (pətrak wituam). luadaqənə dəqazar qalap.

natalia mixail-iphə. sara ui laxɣ scoit, uara kandraɣi əqa uxə iaumərbəɣan səxaara, uara maɣiana uguə bziamxəɣ. (dcoit).

rileev. abar əsalam lɣugə xəioup. ucənə daaga ui araxɣ.

mixail bestuzev. ibzlop. (iɣənaixoit dcaracə).

rileev. hai, aa, iəgiəh iara wəc ihadigalaz, sutɣof, panov, baɣurini şhadəhkələz.

mixail bestuzev. dsərgurouɣ sara ui. (dcoit).

rileev. (əuaqəq əəiguara dɣoit).

natalia mixail-iphə. (daaynaləit, rileev iqnə dneinə lnapə ilaxɣ inədkələnə). umca şoura ckiə iməɣəɣ.

rileev. (pɣala lnapə daaxənə pətrak dagusueit). nataşə şaqa bziə izbo. bɣərɣanda abas bnəpə anəşkiəsua... ui xəarei bziarei rələ iɣup... sara apaseipş oɣəgiə izboit bɣəpharei bəpş-sarei. izakuzaalakɣiə akə bɣəmsit. sara lassə-lassə izboit abziə-ebabara mcafa bəla işxəu. iqam ubas akɣiə bajakuei, bnəqu-

afei reips... bara ubri aqara xaara bəçour, ubri aqara bəbzour...
zegiə bara bərpəşoit, bəçə alkurərstakuaŋŋiagiə səla xə
kueit. sara ubas bzia bəzboiŋ sbəkuguroioiŋ... axa iszeiənkəaŋ
izmaanou alaxeikuçarei, aguxaştei ibəμου zəzhaz... səpsə, səp-
stazaara! isah sara, səxaara, izeikularəzei bəlaxi eskiəngiə, sara
bzia bəzbozar baaigua səqazar?

naŋalia mixail-iphə. səxaara kəndrat, səzbiabara ma-
cara maŋur, axa ikunagour saaugualarfanə usəz xuclaracə
(apauza maŋ). sara szaŋur... nasgiə, sguəryoiŋ... sguə pšaueiŋ...
akərgiə sŋəueiŋ... səqanat əzxeiŋ... izban uara uəs uxşəy maŋnə
iszuftua uzalagazi? iudəruanda uara şaqa guryaləei guŋəourə-
ləei isxəzgo inəŋŋaso asaatkua, znəzənlagiə amşkua uara usəm-
basakua. (apauza maŋnə). akərkuagiə sguə iaanagaxeit uaha
uguə sataxəm ha sara... uara dəwa pštazaarak stuxəiŋ... pəxiəŋi
hpštazaara gurouaxu iaŋədanə... uara uzəzxucua xazur, aiaşa
uashan utaxəzar, sloiŋ sara. (akraaçanakraŋa). sloiŋ uara uzə...

rileev. nataşa, bguə işpaanagəei bara bçəŋŋ sara səxilala-
xoiŋ ha... ui aips axşəy kaŋ naq. mar, mar, mar... abriabŋarak
şumazaynə sanəftaz bara sanbəz xuclak sxiaakua zəgiə sxaşuan...
amçaşoura anşəmaz, santanagaloz... sanguaquaz, sxiaa anəraŋaz
bəzbon, mrada bəpxo, bsirxa adunei apşzara aips! bəpşzara
abzlaraxi iuəpxioiŋ apsabara apşzara aips, uargiə ui uŋoutar
utaxxoiŋ guək, psək ala.

naŋalia mixail-iphə. (ixə aalgudkəlanə). səxaara, sgu-
oarta, səmş. (dzəryueiŋ). azə daaynaşəloit. (apxiala dkəlpşueiŋ).
atauad ŋrubecki duzaaiŋ.

rileev. ŋrubeckoiŋ.. ui xuŋək dahpərxagaxəeiŋ, axa ibara
daara istaxən.

naŋalia mixail-iphə. scap, səlpərxagaxarəm. (dcoit
arkəŋə dannelak daangəloit). kəndraŋi, exia daara ckiə haija-
jaracə səsbiiŋ.

rileev. ibziour, haiŋajar...

naŋalia mixail-iphə. (dcoit).

kirilla. (aŋ artua) uləei uxəçkə.

rileev. (dipəloit). akər çueiŋ ŋrubeckoiŋ...

ŋrubeckoi. səguxiaaugama? rileev uara ixouçarəm sara
şaqə seilaxoul.. aştəb uəskua ŋəc aipkaarakua. arakueevi,
aŋəntkari iztəŋxom ar ŋəc iaxəkundərxaz. ŋəc inxaz ar rynu-
çqa esəmşa iqour allayeilasra, arakueev işəqaiçac aips irtən-
queiŋ uərt... ruəs ououuanə irsbueiŋ... aŋəntkar uərt zəgiə drə-
kuşəhatxoiŋ.

rileev. (algaxa imtakua). aa, aleksandr pavel-ipa iaamtaza aliberializm dalaxumarit. amaçura ialaz zegiø rguø tigon mala. konstituciala zənsask iriason... evropa zegiø afxua itazcaloz bonapart meigzarəda dəkuixt, axa burbonaa zegiø irjəmoəz rəçhalfeit a-jaari liudovig afrancəz r korona iitelt. igualairleit afrancəz jlar rzgiø akonstitucia... uərtkua zegiø rqnə zaqa anayəmrel, amci, ađiangiaşrei əqouzi.

trubeckoi. apolkovnik batənkov sara sʷə daanə dəqan.

rileev. (ahaxa imtakua). ai, ai, ai... pesteli peterburgqa daaracə iguø itoup. iarei harei haijajaracə. alada təp hartom egijuam, akgiø laʷsam ha.

trubeckoi. alada uaa rakum, axa apolkovnik pesteli ioup, ui iara ayadagiø xəs drəmazar itaxəup. ui alada iʷirou-ouoiqte i akər çueit. ua pesteli ikuşahatəm ita azgiø dəqam. ui zənsasgiø dgasam, axa davantiuristup. urəsʷəla francəz rəlam. pəxiari bonapart ixiz iara dartənyuam, axa ui iqənsa dnazə-stuada, dərraləei avantiuristrələei.

rileev. pesteli davantiuristəm...

trubeckoi. agura usərgoit əlada ademokratia şəqaiçə, ua zegiø irtaxəup, arespublika ayadari amerika eiçamkua. ui aurəs pstaazara işanaalaşa ha azgiø dazxucəsom. sara sguø iaanagoit aamta aarhrei, dəʷakala ašəntkarra aiʷkaarazə azakuan mʷə irououuanə imyapagaʷup ha aybəri ar rʷə pesteli iqaiçə ui hara hzə ʷərpşəgam.

rileev. hara aladari aidkəla ruəsura axəuyarada hxala akgiø qahçəsom, başa jajarəmzar.

trubeckoi. (ahaxa imtakua). ixacənə iuəmaz rileev. ahə, abərjoup aneira anataxəu ha aamta anaallak pesteli dşahgualamio... naq... naq dahqugazaait pesteli.

rileev. atauad, uara pesteli ckiə duəzdərnəm.

trubeckoi. ckiə dəzzəmdərua zxəra iışə ioup... kandrafi fiodar-ipa, urəjla, uʷəagiərjəxiqə ubas iqou auaa, axəra, aja pşsa quazkua rajanə izʷou.

rileev. pesteli imou xşəy duup, aja, aja pşzakua rakum.

trubeckoi. mar... ui daara duoytqioup, nasgiø iikəz iksoit.

rileev. alada apxiagəlara pesteli izlaiouz ixşəy tbaai, idərra dukuel rəloup. (apauza maqənə). nas trubeckoi, uara bzia iibuou urəsʷəla?

trubeckoi. guək psək ala bzia izboit.

rileev. iutaxəu anasəp, upsadgiələi uaaajlari rzə?

trubeckoi. ui oup səpstazaara gutakəs iamou.

rileev. nas uaquc uəs baša axjajarakua, iapsam baxəla rələajajara, afrancəz revoliucia pxiagələja, nasgıə axtəs-sakultıə guəkala iaxagələxiou davantluristup ha izhara. akgıə iapsam axəmxadura. hara aimakrakua htaxəm, ui haçanarbgıit. alada uaaı hareı hıveıdabkələroup, hajəmlaroup pesteli axadara axıoua. liaşənə dagıapsoup, sara idsnəhalıit. hapsadgıəl arəcharakua ououanə iamoup. Jlar guaqueit, axa vərtuam, apra du iaçagələnə...

(iaaynalıit muravıov-apostoləl mixail bestuzev-riuminı).

muravıov-apostol. rəja ianaamtaz... atauad sergei pavel-ıpagıə ara dəqoup. (apsla eıbərhoit). dadraa, mixailəl sarei exia haat lada?.. tuluqinski aduma aqənə, napənçərə ououakuakgıə hamoup.

rileev. hərəyueit, lıxəkə, daara guaxuas iqaçanə... ojraan-sagıə ihaxutan ckıa haıbadərracə. (dəxumarua). oja, dadraa, işəjbo hayadaıı aduma iadnakələit tuluqinski aduma aqənə acharajhaja.

bestuzev-riumin. tuluqarı amacara akum, vasilevskıı, kievıı, nasgıə moskvarıı.

trubeckoi. asoiuz respublikakua zegıə irxagələou tuluqarı ademokratıa.

bestuzev-riumin. idemokratıamzargıə, laxcalak arespublika iaftou uaaup.

muravıov-apostol. atauad, izban uara ui aqara izujəmouəı aja „ademokratıa“?

trubeckoi. sara pxiıqa iqalaša zegıə sraçoup. lareı sareı harpxııqa iqalalak zegıə hazəqəçoup ha, ui ala lguə iaanamgaait yənyajel-jaba (50) million zəbza ibnauaaı uərtgıə hara haıps elərkaap ha... uəs akuzami?

muravıov-apostol. ui aıps iqou ajakua hanrələajajaja ubəsqaı oup, pesteli abra danaalak!

trubeckoi. (akraaçanakraçə). apolkovnik pesteli!

rileev. hailajajara daara ikunaganə ispxıısoit. uara, trubeckoi?

trubeckoi. (pətrak aftaxı). sara... nas... aıjajarakua... map zıajəsəkəša lazəsxucra akgıə səmam.

rileev. dadraa, pesteli dşaaılak sara iqasçoit azeıps elajajara...

(iləciueit, mixail bestuzevi kaxovskıı).

mixail bestuzev. ari sara dæspælæit voznesensk ačaxæa uara uaxi dšaaуз.

rileev. (kaxovski iaxi). səxaara, ipxafarazami uara uzən. dælsərdəruelit kaxovski, zguə namzo qlenup haidkəlaφə. (dimanə dnaskioit). sminuatup, lxaçkə... (kaxovski iaxi). duk mərçəkua ara daaranə dəqoup pesteli.

kaxovski. (iaja aħaxa imtakua). uara adəryagiəx trubec-koii uarei leidħaloup akuu?.. uara ui aristokrat elabaa duəmam-kuə umavəm. səzdəruam sara, abni agazaj yəzaras idubalaz, nasgıə haidkəlaφə əuəskua xəs daxautaz.

rileev. plofr, uara baša duərqoit, jgiara uzəzmuzac əoyə. (aijajara iaφup).

muraviov-apostol. (trubeckoi iaxi). izakuu səzdəruam, kaxovski izbaxu ha akgıə smahact, nasgıə iaxakuzaalak ojada dsəmbact, dzakuəzif iara?

trubeckoi. aamsta nanamgak ioup... akəta xupə „əjhərtə“ jayəqqa ərja açaknə iman, uərtgıə amlakra anəqaz əşəkusan aayək psit, egrıərt ayəqagıə iaanxaz bnaləeit. aamsta nanamgak dšubac alps, ixə imxapagıoup. dlasup, dəmqup... oyə onatama xjoup... sara saxixuapşua zdərra eikulou ataudja rəynucqa itəpəm ha sguə iaanagoit izakuu səzdəruam, axa rileev didkə-lanə dimoup, alqugıə iziyit... sara saxı ui dneizom... nasgıə rileev itaxəup haidkəla lalaicaracə atuqarja uha egrıərtgıə.

bestuzev-riumin. (muraviov iaxi). hara iaxia odoev-skıgıə daabaroup.

muraviov-apostol. ai, ai, aranpi iara laxı hcaroup.

trubeckoi. nas hanbeizoi?

muraviov-apostol. pesteli dšaalak.

rileev. makıana lcoma?

bestuzev-riumin. aa... hara adəryagıx odoevski iqnə hneiroup.

rileev. (trubeckoi iaxi). uargıəu?

trubeckoi. aa...

rileev. (muraviov-apostoləi, bestuzev-riumini raxı) abzi-arazə, pesteli iaaranza.

bestuzev-riumin. uara trubeckol, aranpi aynəqa akuu uxə axıuərxuo?

trubeckoi. aştəb axı scoit. sanəgeřua aamta iaxəmpaczar saaiueit.

rileev. syəzja rzən ianakuzaalak səl artup. (asasja naskıa-ganə daaxənhueit).

bestuzev. kondrati, uara iudaruou kaxovski
րոլկ աֆə dəsrədrəmkəlaz?

rileev. izban?

bestuzev. map rkəit.

rileev. izxərkaazi?

kaxovski. izxərkaa ubri oup, faqa iqaz ar-rqnə amaç axə-
zuaz azən.

rileev. nas uias faqala iqou ar-raxi.

kaxovski. axa iabaqou sara ֆəla iqou ar təmarəla ֆեի-
lashaxeit.

rileev. ui marioup, uara haidkəla eiha uaxuartoup amun-
dir utnə, afrak açkəs. (iasynaloit olgəei baturini).

rileev. laai araxi, bziala laabeit.

kaxovski. amuri psixeiei apstazaara bahqaֆə abzia eba-
rbag itkua ֆərxueit... aitkua rəgura təmgan—uərt kənzoiit...
ibziou, isiru ubri oup, oya iləmšo dəzxiəmzo.

oliga. zakup omakuouzi iuho. (rileev iaxi). naçalia mixail-
ipha aynə dəqou?

rileev. aai... (inaskeigoit baturini larei arka aqənza). alek-
sandr mixail-ipa akə uashar staxən.

baturin. (daaxənhnə). səryueit kondrat fiödər-ipa.

rileev. uarə փlens uadkəloup maza ihamou haidkəla...
iqauçalak uakədgəl, hneijajap...

baturin. ilqəsoit ahətər isəkułçaz...

rileev. ulasnə uca, atauad təpha duzəpşup. (egiert raxi
dneiueit).

mixail-bestuzev. atauad-təpha əltrei apşzarei deimar-
kueit...

rileev. aa, ui dsirup... ui asaxia təxyə dibar lsaxia timxrac
alşom. ui dubar apstazaara bzia ueilahaua ualagoit.

kaxovski. lara aal, lara... adəryəgix lara... hait lara...
uyarxuroup, bzaməquroup.

mixail-bestuzev. iubazi uara ui aqara uyarxurasi bza-
məqurasi?

kaxovski. imaquma ipşzou axəjei ahsei? ipşzou arəxua-
pxiəz dapsoup. egi apsabara adaxiala pşzara znamtaz?...
mixail-bestuzev. uara ianakuzaalak upstazaaraֆə znə
adamxargiə ianpulalak abzia ebarəla zeipşrou...

kaxovski. sara ianakuzaalakgiə azə bzia dsəmbact, dəz-
baphagiə səqam, axa... sara laxaala phəšk dsəxuampşəct.. yəqa
bzia-eibabo anəzbalak auyara salagoit

saša. (daaynaloiť). naťalla mixail-ípha díapxioit. misəbzia
piotr grigor-ipa! 341359-0
ka x o v s k i. bzia bbaaiť saša... (rileevi bestuzevi 02-24401933)

ka x o v s k i. (daara akər díafklapšua). bguə išpaanagoi, saša, abri sara seipš iqou... iahhap sara oyə bzia sibar qalaru?

saša. (iqalčara lzəmdərúa, delcrafanə, čaqa dəpšueit). aiaša, hhap, uzsazčaa z axəshaaua ha akgiə səzdərúam... (enagi dəpxafo). izban uara sara uzsazčaa ul azən?

ka x o v s k i. bguə iaanago staxəup eiləškaaracə.

saša. sara sguə iaanago zəpsouzei, ari uara ueipš iqou auaa rzən? sara baša soab xuyək, amala ahtnə sraazeiť akumzar...

ka x o v s k i. nas bargiə bguə uəs auma išaanago xar zmami, xar zmouí izlaršaua izəxšaa z irepšnə aup ha? nasgiə aquəšl agazei... ibəmbazoi bara azaləmdarakua, auaa šanə reiləxša. haurəšəlan ahraťra iqou?

saša. sara isəzdərúam, axa ui uəsoup. uara ulašazargiə qalap.

ka x o v s k i. nas bguə iaanagozi?

saša. (pətrak aftaxi). uzsazčaa z sxəstit.

ka x o v s k i. sara bzia səzbara dqalaru?

saša. (lassə vəltuam, ltənyrei lguorei ehagiə iacčanə). aa, iqaloiť...

ka x o v s k i. abərjəzəťək oup iansahaxiou bzia səzbo ədoup ha. (ilapš exmərəsouzakua dləxuapšueit).

saša. (daxiləxuapšua z lzəmyhakua). scar qaluou?

ka x o v s k i. (ləmya daapəsnə). sara asarkia sananpšəlo izboiť šaqa sxəvə pšəam, nasgiə jgiala siasup, znəzənlagiə səxu-joup. uərtkua sədbəmbalazoi?

saša. uara uanəlasxo, uanxujaxo ubəsqan oup azaləmdarakua anubo... uara upšradoup, axa ugura pšəoup.

ka x o v s k i. sarou?.. sara isəzdərúam agura səmou isəmamú.

saša. iuəmoup, daaragiə ipšəoup...

ka x o v s k i. lapsam, iyyarxuup...

saša. map, map, map... uəs umhan. ari uara ueipš iqou auaa ianakuzaalakgiə iyyarxunə iqalom, uərt rajajaragiə jgia ibzioup. sara uara ueiləškaaiť, istaxsam uaha ueilkaara. abri

uara ueipš auaa zegiə əqandaz. uərt hatər rəkuçařup... uərt
reipš iqou daara bzia ibəřup. (apauza-du).

ka x o v s k i. (auadařə dləei-yeiua ixə-iřə ixəřuoi)
saša. ojada uxəuřə uřo isəmbact... uara iqaləř, ořə... uzər-
gurouša xšəy bziař uxə lialazar akuxəř...

ka x o v s k i. (atařha akgiə ləeihəřom, ilhaz ha akgiə ima-
haseit. aləei-yeira dəřup).

saša. sara iakum akə shazar qaləř, satoumčan piotr gri-
gor-ipa.

ka x o v s k i. (lara lqnə dneinə). saša... saša, ianakuzaalakgiə
znə, ihakuršanə iqou auaai apstazaarei srəkuřahatnə sqalozar,
nasgiə, izdəruada ařə bzia dəzbarařa sakulozar, bara bəda ařə
bzia dəzbom. (dilasnə dcoit).

saša. (alřukua reiləřsaara dalagoit). egiərt dəřpa reipřəm.
(apauza xuyə) „ianakuzaalak znə abart, abart, abart, uəřqan
bara bmədara“. (dřələrřuoiř, dzəniaz dakugurouřa). izban abri...
„izdəruada“... iauazei „ianakuzaalak znə“... izban ořə zakumzi?
exia zakumzi...

(iaaynaloiř natalia mixail-iphə, oliřa, bařurin).

natalia mixail-iphə. iqaləei řařa ibəmbazei?

saša. (ařa daalčəzia). izbeit natalia mixail-iphə, axa iara
akum... čəřxri ouř...

natalia mixail-iphə. nas... lbziouř, sara isəřsaar.
(sařa dcoit). ui azurnal abra qara iqouř, axa izbom. bara iqab-
fara bəqouř uərt iankuou, amoda řəckua bbar. asara (apqara)
uadəym, axa iakuzaxkuou reikuriara řřiuouř.

oliga. (bařurin iaxi). uara ara uzəqouzi? uara araxi aaira
uakuitəm.

natalia mixail-iphə. izban aleksandr mixail-iphə aaira
dzakuitəm?

oliga. (natalia mixail-iphə dnaləxuapřnə) ui izən iqalom...
ari eipř aoyə ekuřa... nasgiə xəçamuəřxuuma ari?

natalia mixail-iphə. (dřələrřuoiř). aa, bara biařouř...
uara uzə iqalom.

bařurin. sakuitəř...

oliga. map, map, iqalařa uəřəm...

bařurin. sakuitəř aangələra.

oliga. sara uakuitəřuam... ui zalřom... sara suəřpaxoiř...
ai, řařa lřxafarouřř...

bařurin. bara iřəbtaxəu, sara saangəloiř.

- oliga. sara uləmha uanknə... abas...
naṭalia mixaill-iphā. bara ṣaqa bəqbarouzi.
oliga. ui uəs ada dxuartam... ui lassə-lassə sirgə...
səpsə pijoit... iləeila jgroup oyə izəmzəryua ykounouṛ.
naṭalia mixaill-iphā. abar azurnalgia... laxuapṣla... sata-
ləmčan znə pətrak laanəjnə saxco. (dcoit).
oliga. (azurnal lanəpṣəlo). ari iləu aməra uguapxauou?
baṭurin. (azurnal daxuampṣzakua). aai, isguapxoiṭ (digu-
sueit).
oliga. ləeiṣkaafa?
baṭurin. ləeiṣkaafagia jgiam, parizt azəabja zegiə reipṣ.
(digusueit).
oliga. ari ilədgəlou?
baṭurin. ilədgəlougia... (ajacəpxiāza digusueit). arəma-
raxigia, arəmaraxigia, xəxigia, çaqagia. uərt rəbjaragia, xəxi-
lagia, çaqalagia, ari adaqiaṣə, egraxigia, ui anaysgia, adaqia-
kua zegiə-zegiə irnu, apxia iarknə açəxuṣansa...
oliga. isahi səxara, azin uəztada səguzra? sara səguzra
azin uəstazma?
baṭurin. bzin səbteitṣei akər çueit.
oliga. əə, uəs auma, uara adaryagix seicoukueit akuu?
(ləyqara ṣaxua). ui azən akuaki aqnə unəinə ugəl!
baṭurin. ṣaqa brəçamfayuzi.
oliga. unei, məcxu əjajara akum, mamzar xəməṣ suajajom.
(dnalgoit). abra ugəlaz sara urəçhasfaanza.
baṭurin. szəryueit. ibho saxəpom bxaçkə.
oliga. ubas umçəsən. (dgejnə astolaxi dneiueit, azurnal
elapsaua daxuapṣueit, djaçəpṣnə baṭurin dixuapṣnə dpələryqoit
ibziabara aqəṣ).
baṭurin. ita?
oliga. uara aqə xgara uəkup, ugəlaz ua...
baṭurin. iaamtasami ita soujra?
oliga. iguastap. (lnəjakua evargejua) datasçaru... datasəm-
çaru... datasçarəm... datasçarəm... datasçarəm... uatasçom, axa
znə usəha uatasəmçarazə.
baṭurin. sbəhoit bgunxara bərpṣəṣracə.
oliga. (dəyqoit, iara iaxi dneinə. iara lnəpə dagusueit).
izakuəzi uara, rileevi uarei masala eibəihoz?
baṭurin. oliga, isəlṣauam, nasgia isəxutam isharacə.
oliga. iṣpa? sara... sara isounihuānu?
baṭurin. ui səmacara zaçək szakuzar...

oliga. xhaarei elərgareida... sagiuəzəryuam, akgiə zđərgiə
staxəm... uara sgura ugom akuu?

baʔurin. olia, bara bšəqou sirup...

oliga. (dguaata). ai, ai, ai, uara sara ʔəab gasas, izho
zəmdərua azə ləeipš supxiaseit, mamzargiə gutakə zmasam,
akgiə zərəmhəzo ləeipš.

baʔurin. bara uəs bharaʔeipš akgiə bəmasam.

aliga. nas uərt zegiə mcəzə, uara isouhəroup, isoumhərgiə
qalom, bzia subozar...

baʔurin. (pətrak aftaxi), ibzioup, ibashap...

oliga. ahə, zʔumtuazi?.. aleksandr, sara sʔur...

baʔurin. iqoup mazala aidkəla. ui aidkəla pxiağəla uəss
iamou ui aup, aʔra aqamzaara, axakuitra, nasgiə aiqarazaara,
aefara, auaa zegiə rzən, dlaqur, dharakəup əqamkua aqəçara...

oliga. labəqou, ui ahaa nxəçouma?

baʔurin. map, ui əqoup urəʔəlan... sara exia naxəs ui
aidkəla saloup.

oliga. masala aidkəla... omala oyə ibarəʔa iqoup... sargiə
ubasia akə sahaxeit. sab daara lassə-lassə daonlon axakuitra
iaftoui, nas egiərt amaza edkəlakuei uha rzən. aleksandr, sargiə
ui aidkəla salalar qamləzoi?

baʔurin. map... maqiana ui aidkəla ahsa alarçom.

oliga. ʔaqa ixuartamzi... abərgoup sxaçazar akər iʔapsaz
anəzđər... nas uadəzcalazi uara ui...

baʔurin. ajəʔ axaçarakua iqarçoz rəla sxə səxşəy ʔup.
sguə ubri aqara lblueit, iguxiaaueit səpsadgiəl azən. evropa
ʔəlakua raxi akərçueit iqaləeitəi açara dui alaxtrel, abri haurə-
ʔəlan oup iaxiəqou alafcarei amdərra bzaməqurei. iaxakuzaa-
lakgiə abas jlar qara iʔəm hara hʔeipš, iqam uahəgiə mʔə ari
aʔharazən.

oliga. ʔaqa bzia izbozi abas aguə aça, axə aça, uguə itou
eləriəya ianuho. hara haynə ubəs zegiə irələjajoit, axa agu-
ʔəon uagar, izləjajo zegiə ajəʔroup... uara uajakuei uʔajafa-
kuei rəla oyə ibarəʔa iqoup aʔakə iʔəcu... uara uzləjajakuo
guronaroup... apstazaara amoup... uərt pstakəgoup... aquʔra
uxtənaroiit... ʔaqa bzia uzbozi uara abri alpš anuhakuo!

baʔurin. səpstazaara, bara... saapən çəxuapʔara zmasam...
bara hapsadgiəl iltua aiyə bxəup, mrada bəpxoiit!

oliga. araxi iaueit... uaala asasaairtaxi... sara apionina
asərhəlar, uara ala uhalap... ibziouma? (inapə aanəlçəloiit, iara
alək aajərgoiit, iho, ebarqyo lcoit).

kirilla. (daaynaloit icoz dröfklapšua). ipoit... aykunra axumarra. (auaqaq aqna dneina apəroikua aaidikəloit). anja apstazaara bziel axumarrei... (dkueit). anja irət! (dcoit asaqəre aqənr iaha, iaha aroiak abtə ououana iaayueit, oliga jət romansk alərhoit, bəturin iacihoit ala, iaaynaloit rileev, naťalia mixail-iphai, pətrak vəmtkua amuzika lazəryueit).

rileev. apstazaara zegiə rzən iguronaganə, ilaşanə iqalon, axa auaa iara pxastarvueit... auaa apstazaara bjtərxueit... auaa aťrei irguapxo aqaqarei, arguaqrei zakuanərpit. (apauza xuyə). naťaša, sara agura ganə səqoup hapxiaqəti aoyəťəysa ipstazaara řəbziəxo amraxuaga xəa aipř... apstazaara zegiə abahya axaffə ianəltua aipř iqaloit. ui əvəkə eipřsam... ui řup xaarala abni aroiak abtəipř... abni əleipř...

naťalia mixail-iphai. ipřšoupr... azəsəryra oya iguə laxuoit. uara kəndratı axucrakua iuəmou, mamzərgiə sara sguə uəs isnarbon iřakuzaalakgiə sara znəzənlə uszeilkəauam. uxə xıya kəndratı... uajakua urəmpřsakua ujaťoit. aihabəra gura-gartam, uara uərt rəřřəy azəsəltənda ha uəvutoupr uřəqou.

rileev. bařa bguə iaanəgoit uəs, sara iaxabalak arl bara bqnə řřəqou alpř səqoupr ha, sara einəgı amasa axəsťəxua aťəom uaa řvəoupr. iiařoupr, sara bara akgiə bjtəzřasom, axa bara ishakui səpstazaafa brəkuřahatsami?

naťalia mixail-iphai. sara izboitřei akər řueit uaqal aənə uřəmpřsua...

rileev. makiana syəzťei sarei usqak řarta du hamam. (apauza xuyə, dəorzuala). naťaša makiana, makiana akgiə qam-lazact, bara bguə kahait.

naťalia mixail-iphai. satoumčan, ui qalap izdəruda aphəs ixatə nasəp akə eipřnə iaxələmpřiaso azə akuxar, masgıə aphəs ououala bzia ilbo danəlbo, ialřoit ubri ləbzia ebabara aqnr xəeigzara qaləmpřar aduneii auaa zegiə rzəni.

rileev. ui aphəs ilgum, agukəharoupr izəzhuu. hapxiaqəti řlari səpsadgıələi reiouprazə iataxxozar axakučara... əbzia eibabara, anasəp, apstazaara zegiə rəlčra ataxxozar, ui qačəťup, xəeigzarei, ečaxarei, azxucragiə qamčakua.

naťalia mixail-iphai. (dnəixuapřnə, iajakuei, ipřrei daajlala daaynəhhoit). kəndrat, kəndrat... (inapə dasnə ilkueit). map... map... map... uara uərt zegiə řqənr map ukəroupr... qara akə uəxiər sara... kəndrat, uəzxuci...

rileev. səzxcəzei... sara adəryəgıəx ibasharanə isəxu-toupr, masala haidkəla səzlou bqr pənčala oje ifakugəhıya

AB-467

iqou ahəntkarra, azakuən əkuxnə hapsadgələi auaajlari axa-
kuitra natarac şaualu.

naťalia mixail-iphā. utaxoit kəndrat... sara uara uara
xara staxəm.

rileev. izəkuknə ihamou iaťto ubri ioup, abart hara azazala
ihaxiŗei, hzəkulaŗei iazxucua, axa ui ibazom auəs zlou. ui
amilati, ui auaajlari, zəpstazaara aiouŗrazən iməkupo, iŗŗəkū-
sala amŗra zmou rxuura itou, auəou iaŗagəlou, ui axharazən
auəs zəmua... ui auaajlar apstazaara aiouŗrazən ŗara dərri mya
ikum, alafcara izŗaz iŗaxakuaz, uərt auaa ŗəs iqarŗeit, meigza-
rəda rfa rəľŗjaua, uəs iqalaz auaa zənzask rŗəxurə əkusaauelit,
iiasueit. alri ouŗ hapŗiaŗa irzəŗŗu aurəs uaaŗlar. ita bazxucnə,
nas isah, isəŗŗoma sara abartkua zegiə elkaanə ianəzdərlak
sguə sməxikua, stənuqə saangəlaracə səpsadgələi suaajlari
rzən? ŗaankələfei ľartei səmourma isəŗŗei, səpstazaarei, staŗŗei
rzən? mar, mar! sara sŗŗəkupo staxargiə... laxaanxo hatər aku-
rəmrŗargiə, sərzəmdrrrgiə bara naťaŗa ibdərŗ sguə ackiarei
szəftazi.

naťalia mixail-iphā. (apauza mərdukuā. daagudəlkə-
loit). unəqua uguə iŗuanaho, iŗataxəu aipŗ (akraamta dixu-
apŗua, lŗuaŗrakua ŗaxua, axa ilzəmrŗhakua dəynəŗŗaueit). zegiə
iaŗouŗ, zegiə ŗabərgəuŗ, axa sara uara utaxar... ui səzŗgom
kəndrat...

aparda.

---

aybaḡi asaxia.

oxənloup. ascena axəiafala ixəioup, ui aaxəsiḡtei akər çueit, ascenawə iqoup rilee, trubeckoi, pesteli, muraviou-apostol, bestuzev-riumin, baturin, mixail bestuzev, anasara akuakiaxi daxıḡalac itəpaqnə dḡoup kaxovskı.

pesteli. (auadawə dleiyelua, iaja dəzəz daalga) sara oje iıasho aidkəla, ialou zegıə aqfara atanə irədərəkəleıit. (apauza xuynə) ubas, İxaçkə izəkuknə İhamou ahəntkarra awakala afakurgəlarazən myas İhamou, aarhra oup. (zegıə einərḡioit trubeckoi ida).

trubeckoi. uajakua rḡənp pesteli İvan-İpa sara İzeləm-kaait aarhra myas İamaz...

pesteli. myak oup, bḡar-mcala...

trubeckoi. uəs anakuxa eonəmxoz pətyək hailajajar, eıharak İhalahçar ailajajaja rəpḡiazarawə ahtnə İazaıguakuou, nasḡıə, ahəntkar İjlaḡənpı.

kaxovskı. uara İzuho ahəntkar İpa nıkolai İzəhan aumi?

trubeckoi. İahḡar, ui İzə akuzarḡıə.

pesteli. ui hara İzəftou akum, ui ahtnə aqnə İılayəntroup İzəzho. ahəntkar İcənxuras eḡı ahəntkar İkurgəlara revoliuciaḡ myam.

kaxovskı. ai, ai, ai... ahəntkar itəp awə nıkolai danəqala urəspəlan eharḡıə İnasəpdaxoit, pavel İxaan aasta ui dahzəḡḡıə-xoit, ui İleİla baapsup, oyəmsətou, rəçhafarak zdərua oyəm, urəspəlan axakuitra uəsura açəxua pıḡoit, eıkuıxuawueit. nıkolai pavel-İpa asaldatja rja rəxərada akarḡıə İzdəruam.

trubeckoi. İsalrazei, İsalrazei. İİxalmərštən ahəntkar ui akonstitucia gukala auəs aziurc daharkueit.

pesteli. İaşou, ui hara İmḡra eıçahkəp, ui dkup, gukala auəs hziulašt manıalarak İbaanza. nas... ari alps atourəx İmḡmkuə İadərueit.

kaxovskı. (itəp aḡənp) aİlar rja rəxəxuei darei renaalara zalşom.

trubeckoi. İḡuə İşpaanagoi, auəsura oya danbazalagoi?

pesteli. hara haxəıaxoit aapən 26 şakusanḡı azən. ala-darı ar zegıə hara İhadḡəloup. alada hamḡ esəmşa İazhaueit,

iaxiabalak ar rqnə auaa hamour, aštab hnaraqna, igoury, asla-
vianja reidkəla* ialou aficerjei harei haidup. zmasə, pəpəliakə
reidkəla hara həvalaharxuit. iſəjbo aips hara, auəs auuit həvha-
rxəieit. uaanza manialarak hakumlar 26 ſəkusa rzə lrəxgamkua
auəsuražə həvharxəioit, auəsurağio halagoit... hara hħəntkarra
aqnə dca qahçom. iara pavel hagiləjajom. hara rapxiasaſi amſ
azə har harçəsueit moskvei pəterburgəi hajlarçə. hbiraqkua
irnahçoit: axakuitra, aiqarara, aiafara.

trubeckoi. (daaxəyqala) sguə iaanagoit eiha eionup ha
axankua rabaſra, amaçurtakua rzə axakuitra.

kaxovskī. (dyaçqianə agutanə daainə) uxackə, uara u
aqara uaxəməyqan, izdəruada ui uara xuyək uajlozargio qalap.
aai uara uxaan azə daara ilartaxoit.

trubeckoi. uara kaxovski, ačajafa uzdəruam, oyə tətup...
rileev. kaxovski, uəərtəny...

kaxovskī. sara sakum ui zəuħaſa, trubeckoi iaħ.
rileev. satałəmçan, aizara xuyək iſjeilagəieit. iħackə aja
zharc zfaxəu sara sqəny azin jgalarc sləhoit, nasgə ləszəəry-
larç ari aizara saxiaxadou aqəny. pavel ivan-ipa, uaja nagsa.

peſteli. iħackə iſħaxiou uaha egiaçəçom, axa eitəhoit.
rapxiasa hara napə zharkua, har zegio pəterburg ačajaroup,
nasasa zegio irjəməoəu amanarxia akuxrazi urəſtəlanſi arespu-
blika afakurgəlarazi. (trubeckoi ida zegio einərqioit).

kaxovskī. (inapə enqio) xəir akuzaait urəſtəlanſi axa-
kuitra!

trubeckoi. iaħhap, arespublika fakuhargələieit... hagiiait...
nas iſpa... ahəntkari ahəntkar ijlənſui iſpa rzuru?

peſteli. ikuxtup.
trubeckoi. iſpa?

peſteli. sara iſheit zegi nərtətup ha!
trubeckoi. zegio?

peſteli. azgə daanmərkua.
kaxovskī. (itəp aqəny) ui iaçoup.

muravioy-əpostol. iazxoup ha sguə iaanagoit ahənt-
kari ipel fnə, iija hapsadgəl lalahcar.

peſteli. ui sara ialſərsom. uərt iaxiqazaalakgəio vəç iſa-
kugəlo rzən, ilartaxoit.

trubeckoi. urəſtəlan naməs du zmou tauadi aaməstei
abragija aekobincaa rəreipſərtəuam! ui anja iguampxo uəsup.

kaxovskī. oja anja dxəzçə abzamədujei alaməsdəjei roup.
rileev. kaxovski, suhoit uəərtəny.

pesteli. ahəntkarra anxdərbgo xara ico ui aoy iouþ,
izzəmdərúa daxico.

trubeckoi. ıxaçkə, sara sguə iaanagoit aladaþi aidkələi
harei hamı akəm ha.

pesteli. hara ihacəmnəquo hara dhəoıouþ.

trubeckoi. ıřutaxəu eilkaa.

kaxovskı. (dyacqıanə rıleev ıqnə dneıueit) sara aja
saħoit... ıxaçkə, trubeckoi arevoliucia dařloit, sara omafa izboit
ui ara daxıhalərou, dzəqamzei ui arakıřev ıqnə... axa ıguə
ıataxəzaar arevoliucia aqaçara, arevoliucia urəřəlan akumkua,
romanaa rxan aqnə, ari egıartam, daaragıə lbziouþ... aminıřer-
razə amya xtueit... izdərıada egıa umhan ui dtauadup, ınasəþ
ıalaqıaz axşəygiə iouit... aılayəntra aan ıqamlo zakuəzei, ata-
uad dhəntkarxargıə alřoit. hara ataxəm aıhabəra itaxəup, ui aıřř
amıra ılarə oyə ırtom. ui oyə ioueit agup xuyə reidkəla ala.
ahtnə ıadhazalo, laməs zmaməz rəla, ılarə rrevoliucia abeləja
axıř zməu rzə ılarıouþ. ızzəřřuzei, ahaa nxəç ucar ujla ekuu-
rxoit.

ıtrubeckoi. açəxuřanza ari iıho oyə izəqhauam. ui zxə
eilagou oyup... zxə eilagou auaa hıhəntkarrař xşəyçakə zməu
hailəjajara ıalařouþ, uərt rəpařara hazəsərylarouþ, ari oyə
izəqhauam.

rıleev. (kaxovskı ırtənıra dařup) piotr, uara ıřakum oyə
ccakəup, uara ucənıxuras sara səpxařoit (naç dnaskelgoit).

muraviov-apostol. daara ıououuanə iheit.

bestuzev-riumin. aai, afərxəça, kaxovskı! eılajjanə iheit
axa, iheit ıououuanə aıařa, arevoliuciazə ari eıřř ıqou auaa
ataxəup.

mixail bestuzev. ui daara duoyə bziouþ, axa xuyək
diařouþ, dagıəmıup.

muraviov-apostol. ui akřəzxəzğaxıou oyup, ui oyə
ıboit ıjajafei ıqəzfələei rəla.

mixail bestuzev. hıkaxovskı deıtəmup, dzařup.

bařurin. zegıə ddərguaqxeit, dzədħəlo oyə dimam. ıguə
bzıeıbabarəla ıřəpxam.

muraviov-apostol. uara ui uıxařřaarə uəqam.

(muraviov-apostol, bestuzev-riumin, bestuzev mixailo uřoit).

rıleev. řta uaquç... ari açəxuřanza ıbzaməqurouþ, ıqauçaz
azə satoumçan ha uıharouþ.

kaxovskı. ayəřtaa ıaxı uca... açabərg axıařaz azən akıu
satoumçan ha səziho?

rileev. (dənidçnə) satafəmçan İxaçkə aizara xuyək İaxə-
sjeilagaz, İaai İnahagzar kaxovski uara uajakuə İulİəz İəçİnİ
ailajajara halgaansa ajahara azin umxəup. 303-201010300

kaxovski. (zegİə drəlapşua) ui uadayəm, sara İsharacə
İstaxəz şhaxeit.

rileev. kaxovski...

kaxovski. (aja ahaxa İmtakua) nəx... zegİə ayəstaa İlxu-
xaait (atatən axartaxı dcoit uaanpi akərəfartaxı diasueit).

trubeckoi. zənsaş duoyeilagoup.

rileev. pavelivan-İpa uaja nauğzarc utaxəmi?

peşteli. zegİə İguə İşaanago.

abıkua. İhaait, İhaait!

peşteli. İbas İxaçkə, tourəx ualnə İhamou uəsuroup.
huəsurazə İİaşanə aplan İakurgəlařup. harataxəuma arevoliucia
uəsurə hanalagalak hplan eİçahxər qaloit. axa harə oje eilkaənə
İhamazaroup hanİaailak aftaxı areşpublika İakurgəlara şharəu-
ouaşa (İxuyənə apauza) İxaçkə, kər jaşəkusa çueit hapsədgİəİ
ahaa İadu aqənİ arevoliucia əqouiřteİ... İaamtoup... İta İaam-
toup hargİə axakuitra həvalaharxurcə. ara İaxjajon akonstitu-
ciaİ manarxia. ui soukə İrzedoup, İara ojgİə aamtala (trubeckoi
dnaİxupəşnə) İlarə akgİə rnatom. urəşřəlan arevoliucia qalaroup
İlar rəla, İlar rzə. trubeckoi İlar İgura İgom. ui dara drəcnə-
quom, ui drəjİoit. İxaçkə, İlar rəgura zəmgo, İrəjİo ui İlarə-
draououp! (İxuyənə apauza) İxaçkə, İla, İzəs, arevoliucia harə
halamkua İqalaz, İlafoup, İçaradou amassa oje İřnə İqou rəla
İqalar, İlxaimərşten, uəşqan aİgzara şahzərəmua. (kİrİlla arka
aqnə daařərçueit).

rileev. (kİrİlla danİbalak dneİnə dnaİdgəlanə) İsouhəzeİ
uara atahmada?

kİrİlla. İləpxİoit uaxxia afarazən.

rileev. İbzİoup... İxaçkə, aamtala hailajajara asərkuieit..
sləhoit İleirazə akərəfarta uadaxı... oxxiəfara İaamtoup... sləhoit-
(zegİə ejafo atatən axarta uada İynəsnə akərəfartaxı İləİueit. kİrİl-
ləİ matrİonei aaynaloit).

matrİona. (dřarhasueit) art uaxazə ha İzeİjhau zakuezi?
(dřarhasueit) aja səşpəpsuei, dara ara... uərt oyə apsəxa İrtom.

kİrİlla. uərt ejhau qəbfoma?

matrİona. nas İgudİbakəloma?

kİrİlla. uərt eİlajajoit... auəs rəşbueit.

matrİona. auəs rəşbueit, aa, zaqa eİlaşəykzeİ... sara aİsrə
İalagaz qəşfeit. (dəyqoit).

kirilla. sagrælazajazoei... ui bara bəxşəy iazeilkaauam...
ibura bəmboi, bara ara af bad'palaz, azə dasər iaraznak sara
adərri sət, bara bxala oyə daabmæftən... eiləbkiau?

matriona. ibziour, ara iszeiləmkaaua iqouzei, (apxiarəi
alaxi dcoit, kirilla akərəfarta uadaxi dxənhueit rileev kaxovski
diftalanə iaaynaloit).

rileev. piotr, uaquç gazaças ajajara.

kaxovski. iagisoumhan, iagisədumcalan, tubeckoi ieips
iqou aoyə sara astol sicaxarom.

rileev. uszeiləmkaait uara kaxovski uzakuç oyəz (dna-
skioit).

kaxovski. sara uargiə uszeiləmkaait (imaɣnə apauza, nas
iaraznak iara iqnə dneinə) uszəzəryə... uszəzəryə kondaɣ,
uara uqənɣ sguə sagoit, isəduçalakgiə akə azə marha uas-
hom, axa suhoit tubeckoi iyəzara map ajkə, uiquaç. apsaba-
raqnə jgia-məjgia, qnəş yəstaa əqazar, ui iara iour... iara.

rileev. işəzbo ala uara tubeckoi uirxagoit.

sasha. (daaynaloit) piotr grigor-ipa, natalia mixail-ipa
dupxioit.

kaxovski. daara iguxiaazgoit, axa səzcom.

rileev. sasha, izdəruada bara dəbzərgubzəəuazar. (dcoit).

sasha. nas uara umcazoi?

kaxovski. map.

sasha. ara iqalazei?

kaxovski. akgiə qamlazelt, sara iszəməqhazt, aiaşa sheit.
ui foukə rguə iaməxueit, axa sara aguxiaagiə səmkəit, zegiə
ayəstaa iaxi idəkusceit.

sasha. ui ouma! ui zənzəsk uara iueipsup.

kaxovski. bargiə uərt brədgəloma?

sasha. map, uara uəlasrei uiaşarei sara daara sguə iaxuoit.
auaa zegiə uəs rguə xtə aiaşa rhozar...

kaxovski. ui daara uəs bzian. uəsqaŋ auaa rəbzeharak
psuan, axa iaanxoz rəpstazaara bzixon.

sasha. aiaşa qmazarouma?

kaxovski. eijour.

sasha. (daayqanə) şaqə iruqaganə uajazei.

kaxovski. map, sara iiaşanə ishoit. auaa reharayək rəxşəy
amchara iafəoloup, ui irəciz akoup. uərt reips iqou auaa psta-

zaarasgriə irəməu mcharoup. uərt amchara aarəmuxər ipsueit, rəpstazaara zlamyapərgo rouam.

s a š a. uara išuho ala amchara xuartaduzaap, ada oyo dXuartamzaap.

k a x o v s k i. map... ui akupara ataxəup... ui oyo daiaairoup, ikuxəup.

s a š a. uəsqan auaa rajanə lkuzaaueit, uərt rəchami?

k a x o v s k i. ayəstaa ixuxaait... iztaxəda uərt... uərt apstazaara pxastarəueit, izrəchafəruzei. uərt əkuzaar amcgriə əkuzaaueit, abziara nxiit adunei ikunxo auaa xəqara išanə y-xutak əkuzaaueit, axa uərt rənxuras diueit aoy vəc...

s a š a. uara ari uxumarnə iuhou iiašanə iuhou.

k a x o v s k i. səxumaruama, sara ari agura xačanə səqoup.

s a š a. sara anja dxasçoiit, axa iara sanləho dšəqou sguə, səxşəy isnatom. sara istaxəup anəhara, iuzeilkəauou? ui anəsho sguə təpraaua iqalarəpə, axa ui aipş əqam... akgriə... ul aipş nəhara əqam, ubri əqənə anja sialəpəkueit auaa işsədərçaz ala, uəs anja iafəpəkra dəara iXuartaduup... ajakua iuho başa janə iqaloit, uguə, upşə akgriə rnatom.

k a x o v s k i. bargriə anja dxabçom sara seipş.

s a š a. map, sara anja dxasçoiit... istaxəup içəgriə irəououuanə dxasçar. sara apxəs bziakua zbaloit. anjəgriə pxəsla dəzboit, dəpsnə, ipşə ştalaz, uəsqan sagiarçəueit. izəqaloma apstazaara anja ixaçarada?

k a x o v s k i. iqaloit, ehəgriə ipstazaara eouxiit.

s a š a. map, iqalom, ui baapsup... ui miçup... iuho zakuəzei... iuho zakuəzei... anja dxazəmçə ui ipstazaarəgriə guronarəhə akgriə iouam.

k a x o v s k i. (dəyqo) axuykua reipş bşpəjəjoi.

s a š a. piotr grigor-ipa, anja dsəmanə suhoit uəs uaxəməy-yan... uşazxuəcra. anja bzia imbarə sara isəlşoma. isəlşoma bzia isəmbar ixə-ivə laşə du, imya iaşə du, sara isəlşoma siməxərxuarc ibziabara du azə?.. sara bzia dsəmbar səlşoma ui daxiguaqxiou azə. iguaqua sara bzia dəzboit.

k a x o v s k i. sara aiaşazə, auaa rzə zxə zərguaqua, ui sara sixəyqom, map ijəşkuam, zxazə akgriə iəftaməz, amca iaaira ztaxəz, əguaqra danakula map zəmkəz, ul duoyə duup, ixizgriə zra akum auoyəpəysa ixiz axiənzaqou.

k i r i l l a. (atatən axarta uadaqnə daainə) nałalia mixail-iphə dəbzəpşup. (dcoit).

saşa. uala... uara umaalazoi?

kaxovsk'i. map.

saşa. (jə-ləpə iəho) uaha uzbarəu?

kaxovsk'i. səzdəruam. (saşa dnaləxuapşnə) bara akər
bharc btaxəzar?

saşa. (iaraznak akumkua) map, akgrə... sara uəs başa. apa-
uza maqnə) sara uəjjajara szəmariorp, uarei serei hanejjaja-
lak aftaxi sara daara jgia sxuəcueit... daara sxuəcueit... uərt sxuə-
cərtakua rəbza ma iudəruanda!

kaxovsk'i. isah.

saşa. (daazxucnə) map. (dcarc ltaxəup).

kaxovsk'i. (saşa lnəpə aankəlanə daguzueit) saşa, sara
bzia izbom bara bəkuşa-məkuşa lqou apstazaara... sara sguə
iaanagoit ui baapsup, ijgiorp, guragara alam ha... sara səpsta-
zaara lafcaroup, sara səpstazaara guronarak, laşarak alam, axa
sara bara banəzbalak-zegia sxəştueit, apstazaara seilahaua sq-
ioit. abzia eibabara staxxoit.

aparda.

ա ի թ ա ղ ի ա ս ա ի ա .

ascena axəiafala ixəloup. 1825 şəkusa. noiabr anjamtazə, afəj-
ckia mşact. auada xuyək ilascoup. apxiəfi əl az dasueit, iaay-
ueit jajabjkuak elərgamkua.

maṭriona. (apxiəfi əl aqənp) uara uzustda... oyə daabmə-
ftən ha sarheit... kirilla daasəpxiar... eouup uxənhnə ucar...
ləzustou zdəruada... izdəruada İabragıjazar... İara zəgura gəru
uaam. (akabinet axi dneiueit).

kirilla. (ağəmza kənə akabinet aqnə daaiueit) bara azəiab,
ua əl İasua zıstjada?

maṭriona. əlah idərp, izustdou... İaadərua foukə roup sgua-
xueit... izdəruada uərt rıjazar, axə İaadərua rakuzla rıxə qar-
ceit... kirilla, sara daara uərt srəjıoit...

kirilla. (apxiəfi əlaxı İfəneıxoit). ex bara ağəza, gəza...
bzəjləzei... çxəbjonu qəbfoma, seitei (apxiəfi əlaxı dcoit).

maṭriona. oi, zəqa slozi. (İəlxı-İəqəmİ İəruueit). anja du
uhacxaa, ağria-məğria uja əkux (apxiəfi əlaxı dcoit).

kirilla. (apxiəfi əl aqənp) uarban uara ua İqou?

(atağ elərgam).

kirilla. apımaja məkıana İjoup...

mixail bestuzev. (ascena aftaxıqa). kirilla, sara soup-
arı, əl aartə.

kirilla. uynal, uxaçkə, uynal. (əl aairtueit, apxiəfi əlala
İaaynaloit kəxovskil mixail bestuzevi.

mixail bestuzev. İrlasnə əl zaaumərtəzi?

kirilla. azəiab gəzaj... abragıja, arıja əl İasueit İhan, sargıə-
xuyək saaleit.. açabərg əzgıə İlharağıə İqou, İzban akuzar,
məkıana uaxəloup.

kəxovskı. (akabinet daaynaşəlanə) zəkut uaxəlouzei
şaxeitei.

kirilla. kəndrat fiodor-İpa dsəfəxarəma?

mixail bestuzev. dərəxa!

kirilla. kəndrat fiodor-İpa İah, kəxovskil bestuzevi aait,
uəs duk azə urtaxəup ha.

mixail bestuzev. dlar qalap.

řaxovski. rileev gra baapsnə imou ařaroup. sara esəmsə
f-saatk rzə sgəloit. ui sřəxuyəz sřəasərfələeit.

mixail bestuzev. aiarta kiakia aqnə akuu uaxiəjo?

řaxovski. abambəei afaltei zbanə sənxom.

rileev. (daaynaloit) iqalazi as řaanza. labanři aauei?

řaxovski. uara daara ařara bzia iuboit. haidkəlagiə uara
ueipř ijouř.

rileev. sara akgiə szeiləmkəaiř. iqalazei mian?

řaxovski. iqalaz ubri ouř, hara hřəřaz ihəřceit aamta, ui
aipř aamta řta 25 řəkusa hazəřřəzargiə ihauam.

rileev. ui sara iszeiləmkəaiř, řaihi!

mixail bestuzev. 19 noiabr mzazə akalaki řaganrog
aqnə dəpsit ahəntkar aleksandr.

rileev. ui ouma... ui daara uəs bzioup... haidkəla auəsuražə
aamta bzia azəqaləeit.

řaxovski. axřajara ui ařara ualanamgalan — aamta bzia
həřceit. exia senaři senodiel, nas hhəntkarra aihabərei kən-
stantin izəkuit. exia ar dərkuieit.

rileev. (aja ahaxa imtakua) uřəaankəl, uməccakən... ara
zegiə hasbəř.

řaxovski. gazaroup... bzaməquroup!.. iabaqou haidkəla?
iabaqou gukala auəs zuaz? zaamta aaiz? ihasbəř. iabaqaz ořraa-
nza? iqahçaxiouzei? plans ihamozi? mųəs ihamozi? hzəxəlamzi?
ahəntkar iguə řəbaapsəz zahzəmdərzi izdəruez anəřajaz?.. ua
esəmsə iqəmazara řəmyapəsuaz adərra rəman.

mixail bestuzev. uakuřahatxa rileev auəskua iřakum
iřəqəlaz.

řaxovski. hara auəs muəkuə haxiřaz aqənr, ubri aipř
ximəzotə aagəeit, adunei axaan oyə ixaməřtua. atourəx haftaxi
iyagəlo auaařlari ari ihanarəřřam. iqaiçazei uyəza bzia řube-
koi ari aamtazə?

rileev. uřquaç řubečkoi, axarara zegiə ihamouř.

řaxovski. aa, xararas ihamou řubečkoi ieipř akgiə zlam
aoy-layə xadas daxihamou. ui zegiə reiha ahəntkar itəř daza-
aiguouř, nas ui izəmdəruez ua auəskua řaakuaz, haidkəla azə-
han xřəy çak dukua zmakuaz (dənřədçueit, inapkuə rəla ixə
aankələnə, dguaanə rileev dixuapřueit, dgunkueit) sara mbəřək,
omak aurazə səxəiouř. zegiə řiezguaanə řəqouř... řara zegiə...
řara zegiə ayəřtaa řixuxaait. (apauza xuřnə, dəynə dneinə

rileev inapkuā aankəlānə) uszəsəryə, uszəsəryə kondrat... bza-
məquroup... gasaroup ojpi haztagəlou aamtazə sara sčəny nasa
uəmazar. suhoit... suhoit, aiaša souharacə uəss iqəçou, adama
rguə itou? ifakurgəlou plan ləmouma? ihadgəlada, ihacxəraauada?
ihapgəloda?

rileev. (apauza adivan dnəkufoit, iməfxuləçkuā ifamxə
iləkuknə ixə ikueit). iušarəzei plotr... (ouçualā dkupsəqha-
ueit, iguə təyqaaua) hara haxəiam.

kaxovski. aai, ui eihangiə isahap ha sguçuaməzt...

rileev. hara oje hamyədoup. ojpi aamta ianaalaša aplan
fakurgəlānə ihamam. auəsgio azuəm. aidkəla ialou pēterburg
iqou rxəpxiazara maqur.

kaxovski. kondratj, ari mahagiaroup.

rileev. uəsəsəryə... exia hamyədanə haqazargio uaxa haizap
iaaszəp... ikunagazargio argama auəsura halagap. oje spēila-
hanə scoit auəskua reikaarazən, largio akalaki uaa rəxšəy zəzco
eiləlkaa.

kaxovski. uaxa auəs anaaszbuā hara ataxəuma trubeckoi
iaja iagəšt.

rileev. reiharayək zəkušahatxo aja iagoit. (bačurin daa-
ynašəloit).

bačurin. iqalaz iahaxioma?

rileev. aal, ihahaxeit, kaxovski dhazguaait auəs axiaamuz
azə, ui dagiašoup... aleksei mixail-ipa, sara daara lxiāazgoit aamta
bziaxu axihaysəz. ahəntkar ipsra qaləeit iaalərqianə, hguə hwan-
zamkuanə, ui hara hazəqəçamzt. auəskua vəim.

mixail bestuzev. aladaxi iqarço zdəruada?

kaxovski. aladaxrpi aidkəla auəs narəgzəit... ua pesteli
dəqoup. pesteli trubeckoi iakum.

bačurin. huəskua lara iřaxuapřsua eipř zənsaskgio iuaday-
zam. ahəntkarra aihabəra kult konstantin izə... ar rərkura iala-
goit. oje varřava iqou konstantin ahəntkarra řaxamgəlo sab
ihamtanə izdəruelit, oje ləlagoit ahəntkarra axagələra aimakra.

rileev. konstantin ahəntkarra daxamgəlazoi?

bačurin. konstantin ahəntkarra map əjikueitjei akər çueit.

rileev. ui map əjikzar iara izəhangio ikurəməzt.

bačurin. iqoup, jlar irələham, ipsəz ahəntkar iuasiat,
konstantin ahəntkarra map řajikzi, iara icənxuras ahəntkarra
nikolai iiteit, axa senat jlarə irələnahom konstantin pēterburg
daain senat iřahaua iaja deitakumřahatxakua.

rileev. bačurin uaja iuhaz agura ganə uəqou?

26.02.2020
10:10:30

baðurin. aai, ui aja ariaşarazən sara səqoup.
rileev. agukaŭra iaamtam. iqaləeit awa aamta maŭlalak
ui hara ihayhaŭrəm. ilxalmərşən, ayəzja, atourəx işazəndərua.
ahəntkarra aarhrazə, ahəntkarra aneimakxalak aipş maŭlalara.

ka x o v s k i. ayəstaa, ixuxaaŭt, hara iahzeonxaraha, ara akgiə
zbom ahəntkarra pətyək ianelmarklak, azə haliaair egi dgaloiŭt,
ui haliaair dawazə dgaloiŭt, ubas çəxuapŭarada.

rileev. uara iuho ui akum, akurerja varşava peterburgəi,
konstantini nikolai ebaryua işrəbŭou, aifja ahəntkarraa işənei-
markua, ahəntkarra rəmpəçdiəŭur... i rəmpəçdiəŭur dargiə nər-
ŭəŭur... nazaza.

aparda.

ascena ափակալա օրհայօւր. antraktida, aamta rajana iamgaraco
apfbaṙi asaxia qaṣour plank aṗə. aftaxiṙi aparda louṙnə avans
scenaqnə օրհայօւր. divankəi, stoləkəi, kreslakəi.

apfbaṙi asaxia.

azənṙi axan. axan zqaruluu iuada, 13 dekabr 1825 ṣəkusa
rəzə afəṙ.

nikolai pavel-ṙpa. (aṙi aqnə dneinə) ara oy dəqazami...
uynall

benkendorf. eilkaanə idərnə iuashoit uxaṣkə...

nikolai pavel-ṙpa. (inapə aqiarala daanikəloit). փum-
tən... anaxi kcia unapṣə-aapṣə.

benkendorf. (egi auadaxi dcoit, axa diasnə daaiueit).

nikolai pavel-ṙpa. (benkendorf danibalak iaraznak) uu
oy dəqazami?

benkendorf. oy dəqazam, uxaṣkə, aqaruəl itəpaqnə dgə-
louṙ, ui oyə daaiftuam.

nikolai pavel-ṙpa. (benkendorf dnaidgəlanə, inapkuu
ijya inəkuṣanə) syəza bzia... (փituam, ui dixuampṣuu, iara
daṗakə daxxucuu) art zegiə rṣəxuṙə anbarṙoi... (dkupsəṗhaueit)
uaxələ apxəskuu sdərgəlom, փənla iqalarəzi ha sguryoit.

benkendorf. uərt zegiə baṣour, uxaṣkə.

nikolai pavel-ṙpa. map, map... uərt zegiə baṣam...
spstazaaraqnə apxəz ṙgiakuu akər rəṣarkueit. (ṗfala, xutxut-
lala) aoiaya... isəkursanə iqou oiayour... uara azk uour... (inapə
aanəlanə naq dnaskeigoit) konstantin iuayəfa szeiləmkaait.
asalam iqukuu rqnə ahəntkarra iara daquṣnə sara isanaiṙuala
iyueit. oyə agura igarəṙə map zleikəz akgiə zbom, sara shən-
tkarup ha zlarəlashara akgiə aaiiftuam.

benkendorf. saatk aftaxi atauad du konstantin iqəṙṙ
daait iaaiftəz, ui iftaxi afelideger daaueit izmou uara uzən
konstantin isalam iquə.

nikolai pavel-ṙpa. (daalaxt-փəxtia) atauad du iqəṙṙ
uṗa... uara aleksandr xristofor-ṙpa atauad du ha izuhoit akuu

konstantin? uəs akuzar iara agura ganə uəqazaap ihəntkarxo sara şsakuu, iara lakumkua.

benkendorf. sara sədagə urəşpəlan zegiə irtaxə ubri oup.

nikolai pavel-ipa. urəşpəlan iataxəu iataxəm ha akgiə əqam... ui eipş urəşpəlan zxə zapəzarou irxucəz oup. urəşpəlan ui iakuxoiť iara iaxagəlanə iřnə, izaua. uara urəşpəlan ha uzəxjajo x-xutaknə iřoup: akə auaa xumgakua, amchaja, ařa-gubzəorja, uərt iartoup. aybaři—abunt qaçaja. ařgia xufadja, axpaři sara səztaxəu.

benkendorf. uxačkə, uara, uoup ahəntkarra zəkunago, uara uoup iagiəqaluo.

nikolai pavel-ipa. ahəntkarra as emaknə igukuxanə uaha izəqalom, izalřom. saorja daara aamta rəsteit, iazxoup!

benkendorf. ařəm-řəla uaa ari alaf axərhaaueit. řhəntkarraakua raxi lakučas iqəfo irzərəchaueit. afrancəz laforone iguareičeiť ahəntkarra zəkunagonə iqou, axučkua ampəl iana-sueipş elmçaqiaqoiť ha urəşpəlan iřtaxanə iqou ařəla aqnə ari iartam, dařařara akuzar, daara ilartan. ara axan akuakikua rqnə amaçura aihabərakua irəlou eidəxutxutloiť, akə iazəpşup, rguə itou argama irhom. egierť miloradovij zařək ioup zəgutačkə zho, ui salam iquk konstantin izitlit, dihoit ahəntkarra mar əjimkracə, řeterburg iaara dazəpşup.

nikolai pavel-ipa. exia zegiə rçəxua pəřjar. konstantin iaaichalakgiə iaxiarnaxəs sara řhəntkarup ha rəlashoiť.

levařev. uxačkə varřavanř afelideger ficar belousov daaiť.

nikolai pavel-ipa. (iaraznak iəipsaxueit, irəououanə, iřərxaganə, ibřə rdunə ihoit) araxi!.. iřxia sara saxi.

levařev. isahaueit uxačkə (dcolt).

nikolai pavel-ipa. uařə, ma řhəntkarxoiť, ma səpsta-zaara salçroup (ilaxi-iqamf izəřueit) anja uřaxia qaloit, səmaa-ləki slxiřar!

afelideger belousov. (daaynaloiť) uxačkə, ahəntkar iqənr.

nikolai pavel-ipa. (asalam iquə dlaxuapřnə) atauad du (ialkaanə ihoit) iara ixala iuitama ari?

afelideger belousov. aai, uəs oup... ajiangiə iuashərc iseiheiť, iara ahəntkarra dřaxamgəlo, přra qamçakua uara uřřə-

ntkaru rəlahərc. daara guaxuas isəmour ari eipş əjabt bəfakua uləmha əqənza iaxinazgo uxaçkə atəvad du.

nikolai pavel-ipa. əfelideger belousov, nara-təfəntəzə zaroup xənt əhəntkarra məp əjəzəxiou işixisxo atəvad du, əhəntkarra zdəzəkəlo işixisu əhəntkar.

əfelideger belousov. satoumçan, uxaçkə əhəntkar.

nikolai pavel-ipa. sguə iaxuoz əjabt şzaaugəeit, eiharakgə daara irlasnə varşavanə pşlara qamçakua uşəyua umaa-kua uəqam surguonaracə... afərxaçə...

əfelideger belousov. enağı səxəioup uxaçkə əhəntkar!

nikolai pavel-ipa. uara sara sqnə uaanxoit... uara gukala iszəqou saldatup, iuxoumərşən, urəşpəlan axis dui amı əzo xaçarəla zguə ououou əsaldatja şrakuu. ui əpəla bzabaa akuxoit, amı duxoit, acaja zegiə əjlo iqaloit, əhəntkar əpəla inapə axiaxəigo açara-dərra ala adagiə iara danə-qalafak əsaldat həntkarnə. urəşpəlan əhəntkar saldatda iku-saaueit...

belousov. iiaşəjqioup, uxaçkə, əhəntkar.

nikolai pavel-ipa. uca, upşə fa. uaxiaauaz amyan uap-saxa uəqoup. uəjə ustaxxoit, aşamtazə ara axan əqnə uqaz.

əfelideger belousov. isahaueit uxaçkə əhəntkar (dcoit).

nikolai pavel-ipa. benkendorf, ojejtəia oy dəftə spē-ranski karamzini aagarc. uərt irədəşcoit amanifest rəyracə sara əhəntkarra saxiaxəgəlou əzə.

benkendorf. amanifest rəyəqagiə eicəryuama?

nikolai pavel-ipa. dosu ixala iyaait. eihə eounə izəyua ipe sədəskəloit. amanifest əpə ihərup ihəpəm, ubri əqənt iyəzaroup eilkaanə, eilərganə, axa akə iakukəmkua iqalo zegiə jlarə rzə imazazaroup.

benkendorf. ubas uəjə...

nikolai pavel-ipa. (ahaxa imtakua) aa uəjə... exia sara stəvadup, uəjə anja imqala sara şhəntkarxoit, urəşpəlan zegiə snəpəpə iqaloit (dlei yelueit, ilaxi eimarcənə, ipşpə ipsaxueit). abərjoup zənzək ianərtaxo. art asaatkua spstazaara zegiə iap-soup. stagəloit aamta iqalo szəmdərua. sara əzə ijərganə iqou sijlom, axa srəjloit masala auəs zua (apauza maqnə) eilukaa-zei acpə qaçəja rəqənt? kəia eilkaanə indəruazei?

benkendorf. daara irəjanə... zegiə eiləşkaait... acpə qaçəja rəxis eiləşkaait... uərt çəxuapjarada aha eija maiak

afə rileev iuadaqnə eizon. dəryagiəx eizom ataud trubeckoi
inxo iabxua agraf lavaeva angliarə agafəfə. ahəntkar ipstr
rahaiŋtei esəuaxa çəxuapŋara amamkua rileev iynə aizara iafurŋ.

nikolai pavel-ipa. uəs our, uəs... uara iqasçarc kuna-
gour ha iazuhozei?

benkendorf. išaaizalak rileev iynə ar akurşanə zegiə
baandayŋnə abaa itakŋur.

nikolai pavel-ipa. ibaandayŋŋur, abaa itakŋur, nas
rçəxuŋə-ŋŋur, axa ui iaxia akura apxia iXuartam.

benkendorf. uəŋə əjlar dərbuntər? ar dərbuntər?

nikolai pavel-ipa. (iifo iŋamlo) irzəguaoŋuam, irzəguao-
ŋuam uərt argama səŋgəlara.

benkendorf. irguaoŋər?

nikolai pavel-ipa. (irəeynə) uərt sara apsabara ikusə-
çŋaar.

benkendorf. axa, uara ahəntkarra anudukəlo aŋnə afa
kəŋar Xuartam.

nikolai pavel-ipa. uara uərt rfa kəŋara daara xiaas
iuəmoŋma?

benkendorf. iaŋum atəzlakua alafçara içou jlarə irələlaŋŋ.

nikolai pavel-ipa. alafçara içou auaa akrəmħakua uəsgie
inxom. uəŋə afa kəŋəozar, ui ikəŋə afa baapsur. afa baaps
akəŋara ul daara ibziour. (apauza maynə) aleksandr xristofor-
ipa agraf miloradov-ipa dubaxiŋma?

benkendorf. peterburg axəi açəxuei ala eməzdeit, aar-
laha dšəpşaaŋt kuəşay zoiabk iqnə.

nikolai pavel-ipa. aaiŋ, ui apovian baal.. ui idəruou?..

benkendorf. iləmhagiə iairħauam... (dəŋŋoit) aja einraala
eikurŋaja ipərxagou uaam, amalaza ahəntkar iguə iŋairgoiŋt,
ihoiŋt... ui duoyə eiçabaaŋur, dayəstaaŋur, uaoŋaja zegiə reiha
dŋartour, əjala uara uzənguk ala dəŋour, uəsla axua çizaaueit.

nikolai pavel-ipa. axumga! məzkə axala açəxuala ima-
çura dalcənə ari akalakiŋiə dalcəŋur.

levaşev. (daaynaşəlanə) agraf miloradov-ipa.

nikolai pavel-ipa. (pətrak ŋituam) daaftə.

benkendorf. iaja çkia uazxuçərcə kunagour ha sguə
iaanagoiŋt, iajakua rəla masala dəşuaŋou eiləukaaueit. (dcoit.
daaynaloiŋt miloradov-ipa išanaalo iŋəqaçənə).

nikolai pavel-ipa. (miloradov-ipa at dşaalagələzŋŋia)
agraf miloradov-ipa, iudəruama uara ari akalaki aqnə iaŋobin-
caai zəxzapəzoi rgup eidkəla şəŋou?

agraf miloradov-ipa. uxackə, ui aipş agup eidkəlakua
ari akalaki qarçeiŋtegə iqou... iudəruou, uxackə, ipsəz şan-
tkar ixaangə art agupkua şəqaz, nasgə iargə uəz agupkua
ruakə dşalaz.

nikolai pavel-ipa. oje ui agualarara iaamtam (astol
itəykum əkuikşoiŋ) aleksandr danhəntkarəz iqakuaz akunam-
gakua rxarştra ataxəiŋtei daara akər çueiŋ. sara iixasərştəp axu-
mgakua! pətyək ahəntkar ixan aqnə anarh-aarhrakua iqalça-
kuaz. inapkuə naq ixaralŋ ahəntkar iqəntŋ! urəşəlanŋi ahənt-
tkarra lakuitu anjel harei haup! uaha oygə!.. ui zənsaskgə
ləmeguorən! sara izdərueiŋ zəgura gəpu, zəgura gəpəm, irşu.
(iaraznak) iudəruou uara sara szəhan actə şəqarçə?

miloradov-ipa. alara uəla xnamkaait uxackə. uərt aja
einraalakuel alakuei rəqaçaroup irəşə uxackə. uaha akgə.

nikolai pavel-ipa. agraf, akalaki aqnə eilayəntŋrak qalar
uara uxə uxagəlam. (akraamta dixuapşua) amc uhoiŋ milora-
dov-ipa amc uhoiŋ.

miloradov-ipa. agraf miloradov-ipa afelhdmarşal suvo-
rov auəs icəzuaz dyafar qaloit, axa amc hara ui iışom.

nikolai pavel-ipa. aal, axa idər, agraf, sara yba-xpa
saat rəftaxı, sara uara uzə ştaudəm, şhəntkarup. abar kə-
stantin isalam iquə, axəntŋ raangə ahəntkarra map əjikəiŋ.
ubri aqəntŋ jlari səpsadgələləi rzeourazə sara irələşoiŋ şşhənt-
tkaru.

miloradov-ipa. (şituam).

nikolai pavel-ipa. agraf miloradov-ipa zşumtuazei?
kəstantin uaxıyəzaz ui lazham sara usaoranə uqalaracə.

miloradov-ipa. (dəryagərx şituam).

nikolai pavel-ipa. satoumçan, sara xuyək samxacca-
kəiŋ... sara saja səznəmkələeiŋ. aleksandr dəpsiŋtei sara minut-
kgə apşfarei atənyrei səmam... urə, agraf (asalam iquə ilrkueiŋ)
uapxia kəstantin isafam iquə!

miloradov-ipa. (asalam iquə danapxiə aamtazə nikolai
pavel-ipa miloradov-ipa dişapşueiŋ).

nikolai pavel-ipa. ari aiquə aqnə eilərganə ianəmi,
uaha əwəkala aoyə dazxucər qalaru?

miloradov-ipa: icagə ariaşarazə ikunagan iara ixata
peterburg dainə asenaŋ eizaraqnə aleksandr inasiat dapxiar,
nasgə, rapxia iara duzəkuər.

nikolai pavel-ipa. işpa? uəs auəskua qamlar?

miloradov-ipa. abri abas iqələeiŋ ha oyə egizhom...

nikolai pavel-ipa. uəs akuzar sara sxala mɣəla ahəntkarra zgəeit rheit akuu? smanifestgɪə baʃaxəeit akuu?

miloradov-ipa. uxackə, zəgi qalar alʃoit.

nikolai pavel-ipa. (akraamta dɣuaanə dixuapʃueit). uguə lizaanagazei, ui iara daaraçə ikunagoup ha?

miloradov-ipa. zəx zapəzou, zhaɣə ekumto rərtənɣrazə.

nikolai pavel-ipa. uara iuhə baʃoup, uara!.. uara sara usəpɣəloup... uara ahəntkarra saxagəlar utaxəm... uara kəntantın iaara uazəpʃup... ui ahəntkarra mɣə idikəlarçə utaxəup... sara skia eilərganə izdərueit. ahəntkar luasiat lanapxia uara sara sɣamlarazə ukugəit. uara unapə açaqa iqou ar rəla uma-karueit.

miloradov-ipa. ui ʃəqou uəs akum...

nikolai pavel-ipa. uəs akum? axa uəsgɪə uəs iqamzi? (ixapəç exarəuəuəuəuə) axumga?

miloradov-ipa. uxackə...

nikolai pavel-ipa. ɣumtənl..

miloradov-ipa. uxackə...

nikolai pavel-ipa. (dɣaanə) udələyr... udələyr... udələyr... səla uɣaumərban.

miloradov-ipa. (dcoit dəmla mərha, iɣəriaʃanə).

nikolai pavel-ipa. (distahhoit) apavlan baa... aɣəbza, ahsa rɣuqaçayə... axumga. (aʃkam aboia aaniqəloit, ixə nəku-haueit, ipɣəp alaga-yəgəra jɣiaxoit).

benkendorf. (dəynə daaiueit) uxackə... anja dsəmanə suəhoit...

nikolai pavel-ipa. eɣiourəm, eɣiourəm... uəsquaç.

benkendorf. as uguə uɣəzərgozl... luasəmħaxiazl dʃua-orəjɣiaz.

nikolai pavel-ipa. sperantski karamzini oy dərzəuft-xioma?

benkendorf. uərt ara iqoup uxackə.

nikolai pavel-ipa. saatk aynuçqa amanifest xəiazaroup. uəɣə əjlari ari szəkuueit! oygɪə siɣtom. urəʃəlan zəgɪə iata-xəzar, sara isakupaynə igələait, sara zəgɪə sərtənɣɣəp, iɣnə ilakito sfapaçnə iqalar. iataxəzərgɪə, urəʃəlan uəɣə eipʃxoit okean du eisua, apʃəjɣia zɣəslo eilayəntua, axa uəɣə zəgɪə irbap, eilərkaap ui okean du ahas iamou, izərtənɣua sara ʃsakuu...

aparda.

axubarî asaxia.

ascena xəloup, apxiarî asaxia axəiafala. afəʒsa, dekabr mza 14
rzə. əjəmzakua arkəup. rilee v alquyer̄ta stol aʔə ikiadkua
eləirgoiʔ. atatən axartaʔə lafcoup:

natalia mixail-iph a. (atatən axartaʔə daajərçueiʔ əjə-
mza knə. akabinet daaynaloiʔ, ʔəmtzakua alquə yər̄ta stol dna-
dgəloiʔ, rilee v dixuapşua. apauza aftaxi). kəndraʔil.

rilee v. (laaira omala ibanə). naʔasa... ari bara bouma...
bzərgəlazî bara şaanzaʔ (apauza maynə). akər iapsou skiaad-
kuei, sdokumentkuei zəgiə abri aiəfɯk itoup... akgiə sxamştiʔ
ha səqoup... izdəuada qara akə səxinə sqalozar abra zəgiə
bboiʔ, snəpyərakua itərməʔçgiə... İta sara slasnə scaroup...
sara bara bʔə sneip ha sguə itən, art asaatkua echxaagaracə,
axa sara uəsgiə xəmpada bəʒoup ha səqan.

natalia mixail-iph a. (dizaaiguazarə dneinə dəlgud-
lərououaloit). sara sagiəmstalaseiʔ... ecʔi haiʒajara aaxəsiʔtei
axucra saʔup... sguə iaanagon şap... sargiə zəgiə sərxisəp ha.
(dkupsəqhaueiʔ). ari aʔx şaqa iauuzil imşazaracə iakunakəzla
akun işəqaz.

rilee v. bəmguryan, naʔasa... bargiə sargiə hxə hanazəm-
xucşa aamta htagəlop... hxəʔə zəgiə hxahərşəroup... ecuəxa
aaxəsiʔtei snəʔəʔə iskəup səpsədgəiə alaxiəncə... iqaləşa urəş-
ʔəlan... urəşʔəlan, sara szə ui zəgiə oup... barei sarei hgurya
eipşuma aʔəla zəgiə aquaqra...

natalia mixail-iph a. kəndraʔi iuho zəgiə eləskaueiʔ.
guk psək ala uara uzə səqoup... sara uuəsurakua zəgiə sxə
rəlasərxuracə staxəup... sara isəlşoz qəşon adə aqnə uara suə-
cnə axəsrakua sxəzgap ha... sara sguə iaanagon əfəʔ abra
saainə anʒei upsudgiələi rəxisazə uxə rguəq, uʔə ha uashəp
ha... (dguəqua). axa uəs iqamləiʔ... əlara, əlara zaʔəkoup səla
ixgəlou... uara utaxazla səla iaəçaloit, ui sara sarxəgoiʔ. sara
sioiʔ uara uzgiə sara sxazgiə... suəharac staxxoit... ufəpkua
şəənrəşkləʒnə aʔəuara saləgarac... oyə imahazac bʔəla aʔəxu-
ʔanza uaankəlanə iuasharac: umcan, umcan, umcan kəndraʔi...
uara akə uəxiər idər sargiə ul şsəzxəmpo...

rileev. nataša, oje bara phəscasq̄roūp bəstajə...
 natašalia mixail-iphə. uəs akuzargiə qalaq. sara sguə
 əqnə yəqa ekupoloūp iṣəqou. akə ui uara daara bzia izbo
 aphəs, egi daara luzaalguou ayəza... makiana bzia uzbo aphəs
 diaainə dəqoūp. uara urəspəlan bzia iuboit sara saçk̄təs, sara
 uara bzia izboit səpsadgiəl açk̄təs. sara stəchanə sanəqalalak
 səpsadgiəl daara abziara iakulanə iqazargiə sara isəməvəm.
 kandraṭi səlašara sətoumçan sara uara ugualarlara akum ista-
 xəu, uara uxata uoūp... sara isxaram uara ui aqara bzia uaxə-
 zbo, sja stazəzoit uara akə uakular ha slənə... kandraṭi, zaqa
 xiaajgiə səmouzi, sguə həzbacagula irəoualoūp iṣəqou... exia
 inarknə sara iszəqaloit alafcara, izəmšaso açx... zaqa iṣuartamzi
 ari zegiə reilkaara...

rileev. səxaara, səpsənçrə.. çəxuapq̄ara amamkua bzia
 izbo. sara szəhangrə daara ixiamtoroūp bara baxənsəq̄ua...
 sara szə daara iuadayūp bara aguəqra əxəbzəsq̄apo... sara sanə-
 çam bara bzəkularəzi ha daara s̄guryoit sara sxə, spsə sliueit,
 sara səla bara baxrəchaxo, axa izurəzi sara isəlšom izkuskəz
 nasməçsar.

natašalia mixail-iphə. kandraṭi isah, iṣuouz alšara axaṣə
 pstazaara məp əjkra.

rileev. sara izdərueit, eləskaait ojei aamtazə sara seipš
 iqou auaa rəzə iṣəçam alareit axaṣə pstazaarei... axaṣə pstazaara
 əçam ui aoyə izə izbo eiləzkaaua ipsadgiəl s̄guaquei iuaajlar s̄pui.

natašalia mixail-iphə. zxə iazəmxucua, zxaṣə pstazaara
 zaçək iəftam ul ipstazaara zaqa iləçaxuuzi, ibziouzi. (dguaqua).
 sargiə uəs sqalaracə staxən, axa izsələmšozi sara. isələmšazari
 mian sara axaṣə pstazaara məp əjkra.

rileev. ui nataša guək psək ala ibtaxəzar balaaiueit. sgura
 ga, nataša, isaiueit asaət laraznak zegiə aneiləbkaaua, uəsçan
 guək psək ala sara səqnə bqaloit...

natašalia mixail-iphə. (inapə aankəlanə akəraamta
 dixuapšueit). ul aipš ansəlšo sxala iuashoit. oje dças akgiə
 sumtan. (apauza xuy). saça uaapsaxa uəçouzi. xaxa çueit umə-
 çeiçtei... iaxagiə umitalazeit ha səçoūp.

rileev. s̄weiləmxzakua adivan xuyək snəkueit oūp. laxa
 zegiə aneiməç bara baxi sneit, açx xsaatq̄ iqnə ineixian.

natašalia mixail-iphə izdərueit... sargiə səçazamzi.

rileev. (kaxovski ibq̄ə iahait, açəmza irçoit. al axi dnei-
 ueit). aa uara uouma... uabanç aai, əjabq̄ wəçs iqouzi? (nata-
 šalia mixail-iphə dcoit).

ka x o v s k i. ari açx azə sara sabaqamz... kazevnikov, and-reev, arbuznikov, ubas egiertgia iaxa baizaraqne iqatuz zegje, rqnə səqan, adərta rəsteit.

rileev. auəskua şpaqou?

ka x o v s k i. hara hşazpşəz açkəsgia elonup.

rileev. ar-rqnə uabaneikuei?

ka x o v s k i. moskvəri, aleib—grenadiorkua, agvardiaŕ eki-paz. uərt saxəqakuaz oyə drəkuguəotraqə iqouŕ. (arəuza may-nə). uərt zegiə bziouŕ, axa sara gualas isəμου ubri ouŕ, peş-teli abra daxhalam. trubeckoi haiŕoit...

rileev. ul zaquŕ bzaməqu jajarozli?

ka x o v s k i. trubeckoi igura səzgom, trubeckoi arevoliucia axadara yəms-xəms zaŕəkgiə ilşoit ha səqam. irziuazi ul jləŕ, jlərgiə iara izəruazi, ul duoyə iaşam, kəndraŕi: ul iaquxaru aamtala aŕəntkarra myapəzgo? (xaranŕi abaraban bŕi amuzika bŕi aayueit).

rileev. uara trubeckoi dujəməouŕ akumzar, oj ul daaxəxnə ŕənlə elçə azə dqahçar, aficarja izəşryuam. ul oŕə dəzlahpsaxşə oyə dhəmm, 12 şəkusa raan ul axaçara iqaiçaz oŕəgi iaqxəjoit... luxoumərştaait trubeckoi apsədgial ebafran dəşuoyə xaçaz.

ka x o v s k i. peşteli ir imanə irlasnə daəndaz. ul iaqun arevoliucia adiktətorra zəşsoz. (amuzika bŕə zənzəsk laaiguasənə igoit. mixall beştuzev dəynə daaynaloit).

mixail beştuzev. uraal moskvəŕ apolk əkŕi arotakua senaŕ addu axi icoit, əkŕi əkalona laxadakuouŕ: ŕye in, raşta-kovskii, nas baturin... uərt irəftouŕ egiert arotakua zegiə. səu-uardən uərt zegiə irapəsit. (axyəkgiə apenqər əqnə imeinə ar iiasua irəxuapşueit).

ka x o v s k i. (ar rcafa iguə iaxuanə). afərxaŕa... haiŕ afər-xaŕal ijboma hara hzəftəz hguətəkə axəqəlo. art aŕəntkar irəm, art aŕəntkar dəkuzxua ruŕ.

rileev. aai, ari hauaajlar rŕourəx iambəç xaçarouŕ. haftaxi iyəgəlo əjlar irxadərştuam ari axtəs. (ka x o v s k i i beştuzevi gudi-bəkəloit). ari rapxiəŕi hxakuitra minutouŕ. hara ul labŕaba laaboit. sara art aminutkua ržən sxə səpsə seigzom.

ka x o v s k i. aystaa ixuxaait zaqa ibziouzi! daara ibziouŕ, iaxia auəs bzia qəloit. amala auəs bzianə azura ataxəuŕ. (rileev iaŕi). uara uguə itouzi iaxia iqauçaracə?

rileev. leib—grenadiorpil fillandpii apolkkua raxi scot.
(bestuzev iaxi). uara usaccoma?

mixail bestuzev. map... sara işeibahfaz eips agvar-
diar ekipaz aqnə səqazaroup, ua sqamlar azalşom.

kaxovskii. sara Moskva'ri ar srələlanə senat addu axi
scot. (zegiə adələrtaxi ineixoiť, ui aamtazə daaynaloit nataalia
mixail-iphə, amya rzəkueit).

nataalia mixail-iphə. labacoi... labacoi İara. (dnarzəy-
ueit bestuzevi kaxovskii axeivagəlou). sləhoit... sxaça dəsən-
ləjrəcə... dləngan... sara sja İaləfəxeit ui dəştəxo.

mixail bestuzev. uəs biazanə bəşpaajoi nataalia mixail-
iphə... İara hərəkəm. İara ar hadgəlop... İbboma senat addu
axi işcoz...

nataalia mixail-iphə. sara əgura səzgom... əgura səz-
xaçom İara İlaalueit İa.

kaxovskii. sara əgura xasçeiť... əgurəgİə xasçoiť idərngİə
səqoup, yba-xpa saat rəstaxi İara haşıaİua... axan, İbaakua,
ahəntkar İjla, İkalakİ zegİə İara İnəpaçə İqaloit. mamzar İna-
pkua İaftaxi İfəİhanə jəçarak əqnə İnəganə... İalakua fəİhanə
xumgak İxəsha akamanda nəqaçanə İairəckİoiť... gazarəla İp-
suam... İpsueit İpşsanə... İpsueit auəs qaçanə... İara auəs
axə İkəit psra zkum... nataalia mixail-iphə İsho zegİə İafup...
İara İlaalueit İara sğura ga...

nataalia mixail-iphə. piotr grigor-İpa, as alaf uzərİhozi?
kaxovskii. nataalia mixail-iphə oje alaf İara İaamtam, arİ
sara İsjaİafoup akumzar...

nataalia mixail-iphə. uara apsra alaf axəİhaaueit, sara
uara uajaçəny sja stəsaaneit.

kaxovskii. sara səpstəzəara ui əqara seİqəİahuam, apsra-
gİə səjİom. (xaran'İ amuzİka bje aayueit).

nataalia mixail-iphə. İara İca İara dəsənİləj. sara sğue
İsnatoit arİ bzİarak alçuam İa. sara sğue açəbərg sanəİoiť ui
İanakuzaalakgİə samjact.

rileev. ui əqara bğue kəbməjən... sara scaroup... İbmaha-
uei scaroup.

nataalia mixail-iphə. uzcom, useftuam.

rileev. İara zegİə İhən İfartoup... İara sara səmacara
szəİbxuazi. İara İbtəxəuma sara İayəs srəpxİasar, arevoliuciazə
ajakua İİhaz zegİə başoup İa szərİar. (afaxi dneİueit, nataalia
mixail-iphə aİ İfəpərəjİnə amya İkueit).

rileev. souft nataşa... (amuzika bja aaiquaxoit).
natalia mixail-iph a. (djaanə) usətuam, usətuam...
səfnə umcozar usətuam.

rileev. bara seixulabərxoit... minut cəpxiəza akər iap-
soup... syəzja zegiə ua'iqoup... nataşa zegiə akoup, oja adu-
nei aqnə iqam amı sara ara snəzkəlaşa. sara oja guək-psək
ala ua səqoup... sara isualup... isualup... mamzar sara sxumga-
xoit, snapxayxoił. (dləmpəçqianə dcoit).

natalia mixail-iph a. kəndrati... kəndrati... (dkəhaueit).
(amuzika bja ououuanə igoit).

aparda.

---

afbaçi asaxia.

ascena şaxəiac ixəioup. axularaxı ianəneixo. dekabr mza 14,
1825 şəkusa rzə. aulica aqənç iaaueit artileria rxəsəbçə. auada
aqa lafcoup. abqar mcabzkuā aməjəs aipş iaalarıua auada dər-
laşoiç. natalia mixail-ıpha auagaq amca zlou dadçaloup. kirilla
daaynaloiç.

natalia mixail-ıpha. kirilla, uara uaxiənçi uauama?
kirilla. ad-aqnəçqia səqan.

natalia mixail-ıpha. isahif... isahif ua iqakuou?

kirilla. bziaram sta iqou... ibahauou işeilarço?

nikolai pavel-ıpa. kandrati fiodor-ıpa dubazar?

kirilla. apxia dəzbon. axa aftaxı səlapş dəçələməzt...

natalia mixail-ıpha. dfuma?

kirilla. map, izban?

natalia mixail-ıpha. nas dabaqou... dabouboz uara?

kirilla. axəsra ialagaanza dceit, ul içagi aaigaracə. iqalap
abzarbzankuei abzarbzanz xkuei rzən akuzar.

natalia mixail-ıpha. iha zegiə... zegiə, ckiə eilərganə
iubaz, luahaz... artileria zexsuadaz?

kirilla. iqalap rhoit auaa ari aipş auəskua ajevan mos-
kva iqalakuon ha... moskvaçi auaa ailayəntra bzia irboit mos-
kvaə xuyək ak aarguampxar jlərə asarkıal iasueit, adə qapı
axı eixoiç... laxıagıə ubas jlərə laxıabalak iakurşanə akəlsra
iaçup. ačkua, auəsıja, axuhaxutja... zegiə naləpşər rtaxəup.

natalia mixail-ıpha. ajevma arkə. iqalaxiou oje ui
aqara iuadayəm... zegiə irəckəu... zegiə zlou ha.

kirilla. (ajevma arkua) uəs rhoit jlərə axakuitra rtaxəup,
nəgiə ar rmaçura aamta dərkıaçrac.

natalia mixail-ıpha. map, uara iuhom. sara ui azən
akuzam uara səzuazçaaua... irtaxəz ui sara izdəruetç...

kirilla. sara zegiə akakala ibashap, mamzar seilagar auəs
zegiə zlou aqənza səzneiuam...

natalia mixail-ıpha. nas lbzioup, iha, amala irlasnə
ihala.

kirilla. oye ipqara qamlaracə, oye dəçgiəzargiə dəbziazar-
giə duoyəpəysoup, ubri aipş azakuan ataxəup, azgiə ipqara

qamlarcə laqıaləq akumzar. (apauza maynə) abar daryagı ilarə
irhaz... ayya axakuitra rərtarazə, adgiəlgıə rzərşarə...
natalia mixail-ıpha. ui aamtaz kəndratı Todor-ıpa
dabaqaz?

kirilla. dabaqalaxuaz ar rəfə, auaa dukuei aficerjei rqnə
deqan. piotr grigor-ıpa kəxovski dəzbeit, ui ubas deibafıxə-
eit, ytapanıyək imorəcroup, qamak ikup... nartə azbərtaqnə...
abuntı ahəntkar ivalarazi qabanəm amca axelləşua lalarəjuelit
ha, axa dara ui lagıazəmsəryit. xa-xa-xa... (apauza maynə) ui
aftaxı... ahəntkar ir abzərbzan rələrçeit, egiərt ari auaa jlar
raxı... şaqa uaa psədə... səzdəruam, anja sara səpsə zlatəlxaz.
(apxıala ayya abtə goit. natalia mixail-ıpha daatrəsueit).

kirilla. az dahzaait (dcoit apxıala).
natalia mixail-ıpha. (apxıala ləfənalxoit, aı aqnə dəl-
pəloit olıga) olıga səxaara... pşpə bəmasam... babanrı aai?

olıga. uaxıənri.
natalia mixail-ıpha. adəfə bəqazma?
olıga. aai... şaqa srəjlozei art artıleria rıxəsəbtkua... ha-
orou iibaşa zbeit..

natalia mixail-ıpha. bzcəzi barə uaxı?
olıga. aynə szəmçeit... sara zegıə zdəruelit... sara izdə-
ruan aleksandr ua...

natalia mixail-ıpha. barə ari iqalaz iaxəbhaauazei,
nasgiə bspaxuapşuei.
olıga. sara isəsbxeit, ui dtaxar sargıə staxoit.

natalia mixail-ıpha. sara sləçafəcueit, lara ləqoup...
xuməzgiə mçəct məkıana ləlnəsəpxəeitıteı, axa ləmlıazəkua apsrə
ala itapşueit. (batürin daaynaşəloit).

olıga. (dəynə dipəloit) aleksandr... ibboma ipşə toup...
ipşə toup... pərxagara umazar...

batürin. (natalia mixail-ıpha apsla ləeitheit) işəbbo eips,
pərxaga səmam... sxəlpə axə alqeit, nasgiə şşinelı amaotra pjeit
akumzar.

natalia mixail-ıpha. nas ləşpeitlgəei?
batürin. daara ixuartamkua... harə hrəçqeit... zegıə əçə-
bgəeit..

natalia mixail-ıpha. sara uəsgıə izdəruan, sara sja
ialalaxian akgıə şələmşoz... (dçaaau) ita iqalarəzei? iqalarə-
zei? (dcoit).

olıga. aleksandr, iuzəpşuzi uara iaxıarı azə?

baṭurin. afra. eonu anakuxagiə səpsaxiənzatou akatorg uəsura.

oliga. nas uəs anakuxa eiha eonsemi ubnalar, uəpaxə?
baṭurin. sabacəri, swəgiabasaxri? sara isəlsom asaldatja azk eips isəcneiz xumgas srəpxiazaracə. uərt uəs szərhar alsoit: hara adəwə hkəligəit harfrazə. artileria rəmcəbz halaknə himan, iara az zəpək ipstazaara eikuirxəit ha. map... irdəruazaait uərt sargiə səstaxaz egjərt asaldatja exia adəqə zə stəzəz reips...

oliga, uəsəqan sargiə...
baṭurin. işpa?

oliga. uara upsər sargiə swəsfueit, uara akatorg uəsuraxi udəkurçar sargiə suftaloit uaxico... sara uguəqrakuei uxucra-kuei éyəsşap... sara uara suczaauəit aleksandr..

baṭurin. olia, sara ui aipş əgunaha staxəm.

oliga. eilkaa aleksandr, iagixaça şaṭə, sara uara usəmam-kua pstazaara şəsmoua.

baṭurin. nas, sara sbəmanə zakur pstazaarouzi ibouşa aoyəṭəysa ikunagoui ixutoul zegi ansəməxxalak?

oliga. uara aiaşa uəs azə aguaqra iakulaz, sara pasa ačkəs ehəgiə bzia uzbo salagoit. sara isəgxə akə aguxiaa skəm, uəai-guara aqazaroup...

baṭurin. bəra abzia eibabarei axmeigzarei iqabčo azə bəṭəxuaṭur (inapə dagusueit) şaqa ilasnə liasəzei xaala hanəqazri aməşkua... aa hapstazaara aapənitkua.

oliga. hapəlap aiaşa, uigə hajlarəm.

baṭurin. oliga, bca oje aynəqa. akiadkua zegiə agutanri aiaşfik itou blə ṭəmuayək dbəcmərxəraakua. haxəiazaroup zegiə rzən. rileev sizəpsueit, nas sbəitalanə snejueit. (inapə daguzu-eit) blasə!

oliga. ibzioup, sara sdəkuloit. (dco) uargiə ulasnə unei aynəqa (dcoit).

rileev. (daaynaloit, ṭəmtkua baṭurin inapə aənkelanə aikua yərtə aştol aqə dneinə akresla dnəkuṭoit, inapala ixə-iphə iṭaxueit, daara lassə ṭətuam, natalia mixail-ipha arka aqə daaiueit, axa dəynaşəlom) hiazir qalon, axa hara auəs hzə-muit... har hamənə qarək hgəlan, atalasir hazəpşuan. aa, urəs-ṭəlan-ṭəla sirup! ṭrubeckoi igura aagan, axa uaagiə sirs iqala egriədam. ui başazəṭqia haiṭeit. hara zegiə hainapxəit, sara ximəzə sirgəit... sara soup zegiə zxarou... sara... sara... sara soup ui aṭarguda xadas ixiz zhaz. (apauza mərdukuə) şaqa lxuartəmzei, iagixiaauzei başa jlar rfa ikəpəz... (dṭueit).

naťalia mixail-ıpha. (daaynaloit, dneinā pfala daagu-
dōlkōloit) uara uouma-ari zxarou? uara ulamās oma
jo? uara bzia iubonā iuēmaz ui iaxtnuçeit. uara iuxarouma
¶ei axiqamlaz? uara uakumatak zəpxəkuu trubeckoi izə, iara
linapxazar, uara uəxis qıəfəm, azgıə dakuıtəm uara usbra. egiərt
urzeiləmkaargıə, paıu ukurəmçargıə, sara izdərueit uckıarei
uiaşarei, izəkuknə iuəmazi... uara uxaçarel uargamarei...

rileev. nataşa, sara argama isxarou əqamzargıə, axa iqoup
uəsgıə egi axara... (apauza maınə). map, map, map... sara
sakum izəkunago arevoliucia axadara... diroup jlar rxada apol-
kovodec dukua şıua aipş. uərt reipş uzəqalom, iagıə gukala
uafazargıə. map... sara ui azə akum səzşou... sara exia ui
eiləskaait. abri oup sara isəgxə... abri oup sara xara dus isə-
mou... abri azoup exia başa izkəpa aurəs-fa... (apauza mərdu-
kua) zktə ripsəxua haman hıaafazə... darban? darban izho afa
başa ikəmpeit ha? — azgıə haorou libaşa akun... asaldatkua
¶əmtkua ipsuan.

naťalia mixail-ıpha. uərt irzəmdəruazargıə rja ialafon
izəpsua rəpsadgıəl abziarazən şakuəz.

rileev. baquəç, baquəç nataşa, auaa tgənə afrazən akur-
gələra, nasgıə sirk qaləeit ha apşra-ari kunamga qaçaroup...
kunamga xıantaroup hapsadgıəl azə. xnəzəki-yək asaldat hara
ihadgəlt, egiərtgıə guaquan. iaraznak ha¶harçəsər ar zegıə
hara haxı iiasuan.

mixail bestuzev. (daaynaşəloit, akər aamta dgəloup
ixə ikujnə) uara uiaşan kəndraıı, aftaxrēi əwərxara iapsaməzt.

rileev. açəxu¶anza izəqhaz axaça... uara lqauçazel?

mixail bestuzev. hara haneiləlla... ayra ianalaga sara
pətyək asaldat iynə icoz reidkələra səlşeit. neva azə əwə kəlo-
nalə rərgələra salagəeit, açaə hakugələnə abaa hajlarçə, abaa
ftəxnə abzarbzankua rxə asən¶ə axan axı isərxərc. sara isə-
bit ¶əç akupara salagarçə. xə-zvodk raqara eidəşkəlxian rap-
xiapı abzarbzən xə açaə ianəkuhauaz. abzarbzən xkua rləeira
ia¶ən, axa asaldatjagıə r¶eidərkəlon. uərt ubri aqara r¶ərxə-
çənə iqan, rəpsə aatıaanza aıbafrəzən ixəian. abzarbzən xkua
açaə ikuhaz açaə pəwəit, asaldatja çaaqurələeit, pətyək roup
zəpsə ekuzaz.

kaxovskı. (daaynaloit, egihazom azgıə psəfa eihasom,
auada aqnə oyə dimbazola, dguaanə daaynaşəloit, ifəwə ərt-
baanə daagələnə) əə agazakua... axtəpşsakua... ara pesteli dəq-
zar akun. ui izkuikəz naıgşoit, ui dəqamkua alagara ataxəməzt.

iqalazei? xuykua reips arevoliucia halaxumarit. ayəstaa lixu-
 xaait zegrə trubeckoigra largial.. pesteli zegrə iloup...
 zegrə başa ləpşayur... pesteli ixə ixagəloup, wəry başam...
 izban sara exia snarə afa işəlaz... xuyək sfit... əə apxamfakua...
 (akuaki axi dnaskiana daxıyalac itəpaqna dfoit, dxucua).

mixail bestuzev. guəorta zəjəks iqou aladəpi ar roup.
 kaxovski. (dyaçqiana) pesteli daar rapxiatqia iarknə
 haznapxazi alərgudakuei ikədcanə ifəur.

națalia mixail-iphə. uzzəmakarua zuəsda piotr grigor
 ipa, alərguda-hə uəzfu? sara exia egriəsəmbeit, egriəsmahait
 uəs iqaz rəsbaxu (trubeckoi daaynaləit, zegrə apsla reihoit
 kaxovski ida, kaxovski dimbasazla. zegrə xıfalaza otək eips
 ipəloiti).

kaxovski. (națalia mixail-iphə laxi) abar sara izəshoz.

trubeckoi. (pətrak aftaxi) sara izboit lguə şənəmzə sara
 sqənə. iiaşoup, sara lara lqənə akər sədup, axa ui aqara əqam
 lara lguə lşanago aips. sara iqaləşaz zegrə zdəruan. sara ar
 lqəlaz zegrə rkamanda sədəşkəlar, uəsqan ehəgrə eihənə afa
 kəpəra qalon, zegrə akoup egialcuaməzt.

kaxovski. (dyaçqiana dizaaiguənə trubeckoi dnaidgəlanə).
 izban uxəčkə?

trubeckoi. hamy mayən əwərçəsrazə...

kaxovski. sara sguə iaanagoit iaxxon ha.

trubeckoi. aa, ui uara uʔaloup, amala, uxəčkə, kaxov-
 ski, oʔə uara uaxjəjoit akgrə zzəmdərua prəporfıkk eips.

kaxovski. sara saxjəjoit xar zmam az eips, uara... uara
 uloupi (diwasueit, iqakuou kaxovski dərkueit).

trubeckoi. izban... izban uara sara axiəmzə zəsurgazi?

kaxovski. ulareit, uələqureit, ugumayrei, nasgrə haxiuna-
 pxaz azən.

trubeckoi. sara uara ueisra sarpəsfom.

kaxovski. sara uara uzgrə...

trubeckoi. smaçuyə iashar, şfaala ləynə dneinə rəçastqia
 uipqar... (dcoit).

kaxovski. abziarəzə uxəčkə.

națalia mixail-iphə. (kaxovski iaxi) trubeckoi ixarou
 daara akgrə əqoup, axa sara uara as qauçoit-hə sguə iaanago-
 məzt. sara daara rgrə lşjəmətəpəri aips ara haynə iaxiəqaləz.
 ui xuartam piotr grigor-ipa.

kaxovski. satabəmçan natalia mixail-ıpha (apauza)
rileev. izban usra uəs zəqauçazi? izban...
kaxovski. sara ui uəs dəşrəchaz zdərər silakıəsəzoməzt...
aguəmxa! (kirilla dəynə daaynaloit).
kirilla. alah...
rileev. ana iğalazei kirilla?
kirilla. arəchara... apolicmestr... apolicia... akazakça. vəla
auaa... a və uardənkua... ha! iasueiğ.
rileev, uca, a! aartnə, zegrə auğ. (ajada asaxia).
aparda

---

benkendorf. trubeckoi uert xadas—diktors dramour.
nikolai pavel-ipa. ai, ai... isouhaxeit. ui axada dikta-
tor rapxiasa hiazcaar. skabinet aqna deszaargarata iqaca.

benkendorf. (afeldeger iaxi). preobrazen? apolk leib-
gvardiat apolkovnik baandaya trubeckoi.

afeldeger. priobrazen? apolk leib-gvardiat apolkovnik
baandaya trubeckoi. (ubas adezurnaja ekuvortueit).

nikolai pavel-ipa. (benkendorf iyya inape nkælnæ ika-
binet axi digoit). egjært uræpxia, uæs hatærkuçarada.

benkendorf. isahait, uxaçkæ ahentkar.

nikolai pavel-ipa. abtænxa baaps dsouit aleksandr
iqæne... auaa xungakua rafata rhait. ahentkarra lartoup... fafa-
cæpxiasa iqahço daara hazxucroup, mamzar htanarxoit... ari
abjarak apxæs baapskua sræloup... aleksandr xristofor-ipa syæza
bzla, uara suækuguææueit. uara usæcxæraanæ uært særgænuer-
xaroup.

benkendorf. (nikolai pavel-ipa iyya daguzueit). uxaçkæ
ahentkar, uara iaxia inarknæ utænynæ uæjar qaloit uært zegiæ
hnapæfæ. iqoup.

nikolai pavel-ipa. uært... uært ræda iqou?

benkendorf. anja imyala uært zegiæ nharjar.

nikolai pavel-ipa. uæs uguæ iaanagoma?

benkendorf. agura ganæ sæqoup, uxaçkæ, ahentkar. (tru-
beckoi daaynargaloit. benkendorf dcoit).

nikolai pavel-ipa. (ixæ-iyæ iaraznak aæapsaxueit. dgua-
anæ dgæloit. oyæ dijtaræfæ iyæqalçoit. llakua amca xælænæ ijm-
ora aqæne. ibjala iudærrata iqoup eigzara sæqaimço). uara...
uara trubeckoi uouma?

trubeckoi. uszqioup, uxaçkæ ahentkar.

nikolai pavel-ipa. (auadafæ daalæi yeinæ, trubeckoi
dnaidgælanæ diwapsua). uara aihabæra upsaxæit.

trubeckoi. satoumçan, sara lacæ aştab aqna skuit uxaçkæ,
ahentkar.

nikolai pavel-ipa. çumtæn! (apauza). uara udiktato-
rup. art aiakobinec laxiællkuagiæ xadas uræmoup.

trubeckoi. uært dara rxala salærxæit ismazcaasakua.

nikolai pavel-ipa. mcup! amc uhoit!

trubeckoi. uxaçkæ ahentkar, agura zlougæsa, sara abunt-
qaçaja sræcnæ, senat adaqnæ sæqamæzi.

nikolai pavel-ipa. izdæruet uara anjagiæ aystaagiæ
ajæmza rzouærkuet... uara upşæn... dara iaalnæ iqalar, uara uært

urəlamzaauazi. uara hara htaxara utaxən, axa sara sən sən...
xul sşəjei gəlt... ahə, isah iudərua...

trubeckoi. sara, iaxeilaxəsuaş srəlaməzt, uxaçkə, ahəntkar.

nikolai pavel-ipa. izakəuzi uara, uco-uaua abunt salamzt ha isouho... uara axumga, luajajo ahəntkar du iour... aiaşa haroup iataxəu aƣərquşrakum!

trubeckoi. sara aiaşour ishaz, uxaçkə ahəntkar.

nikolai pavel-ipa. ƣumtən! (apauza). iha?

trubeckoi. uxaçkə, ahəntkar, uara uşara, sara aurəs tauad səlaməs iaçanakuam.

nikolai pavel-ipa. uxumgoup, uara, uurəs taudəm, axa... benkendorf... benkendorf... ageneral benkendorf! (benkendorf daaynaşəloit). uagara zəgıaxazei?

benkendorf. iutaxəuzi, uxaçkə, ahəntkar?

nikolai pavel-ipa. dəlfə ari apxamfa! aiaşa ihom, afilasofia dalajajoiş. oşəgıa səla dəpərganə dəlfə!

trubeckoi. (nikolai pavel-ipa iapxia dfamxnşgəloit. inapə daguzəit, ilhara iƣəmfo, ilaəwəzə auu). uxaçkə ahəntkar, srəçhafa, stoumərzan... sara uara uzən guək, psək ala səqazaueit.

nikolai pavel-ipa. sara uara umaçurei ulaşarei, anja iğfoup, sarguaqua səqam. aiaşa souhou?

trubeckoi. (inapə daguzəu). masaha akgıə uəçaskuam şhəntkar.

nikolai pavel-ipa. (pşəla dnaigutasla, dnaskıanə ila zəçərpşnə dixuapşueit). ibziour... sara ekusərxiot upstazaara... amala iudəruazaait iqalakuaz rədagıə, uargıə egiərtgıə lguə itakuaz şuho... ageneral levaşev! (levaşev daaynaşəloit).

levaşev. iutaxəuzi uxaçkə, ahəntkar?

nikolai pavel-ipa. ana dganə iaja iƣəx. uixuapşif uara. dsəhoit*datasəmçarəzən, ipsə ekusərxiot sara, alaşa ihar. (trubeckoi iaxı). ugəlanə uicca..., benkendorf, uargıə uaftan iaja iƣəx!

benkendorf. isahait, uxaçkə, ahəntkar. (trubeckoi levaşevi colt arəmaraxı ala).

nikolai pavel-ipa. ita trubeckoi zegıə ihaşt.

benkendorf. afra şaqa dəjlazi.

nikolai pavel-ipa. abunt qaçayya zegıə ari eips iiar-gudakuazar, uəsqan ul aqara ilartaxomzt hara hzən. iqada ua uaha?

benkendorf. rileev, uxaçkə ahəntkar.

nikolai pavel-ipa. daag araxi. ui isbaxu akkaxa isaxi
 haxeit, ajaenraala xumgakuagia siyuagia zdaruait. ~~312321110101010~~
 benkendorf. (azal aqə dneina aprikaz qaicait). abaan-
 dayə rileev daajg, ixackə ahəntkar ikabinet aqna.

afelideger. isahait uxackə. (dcoit).

nikolai pavel-ipa. ari iakuzma zajaenraala xumga
 xuykua rəla arakyaev bzixaxu du dzərqoz?

benkendorf. ixata, uxackə ahəntkar...

nikolai pavel-ipa. ui domazaap... aa, ajaenraala xər-
 qqagakua iyueit.

benkendorf. ui lynə eizartoup. iuada ştabup abunt qa-
 çaja rzən. dazəkne oyə dibaraqə dxadoup aidkəlaqə., auəs
 zegie eicazqio iara ioup.

nikolai pavel-ipa. lassə daarguou?

benkendorf. (azalaxi dəpşua. daaynargaloit rileev). abar
 daargoit iara.

nikolai pavel-ipa. uara dəryagiəx anaxi uca, uaanpi
 uzəryla!

benkendorf. isahait, uxackə, ahəntkar (dcoit). (rileev
 daaynargaloit).

nikolai pavel-ipa. (rileev dipəloit iəərxaanə. ixə-ixə
 ərpşkana. ilakua axaareil arazrei xəubaalo iəədaqanə). sara
 uara suəpxeit... (aspisok dlixuapşnə). kandrati fiodor-ipa, ahə-
 ntkar inapaçaqa iqou reipş akumkua, eqarou auaaşeişajo eipş
 hjajaracə... uqa.

rileev. (dgəloup).

nikolai pavel-ipa. (dneina iija aankəlanə dərpə).
 suəhoit uqaracə, aqən xuapşra qamçakua. sara səsledovateləm.
 səgriəzbyəm uara uzən, anja uara duzəzbyup., anja atak iutar.
 sara, uara ueipş səpsadgriəlgriə səuaajlargiə rzən ədziara staxəup,
 axa hara eba-epşnə abzia qaçara haxuapşueit. kandrati fiodor-
 ipa umla upxamfa isah... ailayəntrei akuparei aqənza laazgaz.

rileev. ailar rguaqrei rrəcharei. urəşəlan zegie ikuueit,
 ibəxoit akuəorakua iqou aqənq... taxabalakgriə azakuandara
 əqoup...

nikolai pavel-ipa. daara baəpsroup. (dkupsəqhaueit)
 iqaçaruzi hapsadgriəl aqə arəcharei əguaqrei qanlaracə?

rileev. əguaqra qanlaracu?

nikolai pavel-ipa. aai, uguə iaanago sah. izdəruada
 ui sxə larxuanə imyapəzgar.

rileev. ahəntkar, uara iuuulup uəmyra ieiçoukracə. ajlari uarei leiçəkəŋə iğəlanə, ahəntkarra napxgara azəjuracə... auaajlar irətəyup akonstitucia, eizgəyup uərt iaiərxəz iqazçaşa azəkəŋə çəkua jlarə rəpstazaara aiouəzçəşa.

nikolai pavel-ipa. art rənagzarazə leiçkəla pians tamou souhar qalaru?

rileev. iuashap uxaçkə.

nikolai pavel-ipa. sara ahəntkarra sanaxagəloz əpənə, xaala leiçkəla iataxəz mhakua bqarla akupara izalagazi? afa zkaŋərazi? sarei səjla auaa zəgi rəpstazaara ialixrac itaxəup.

rileev. satoumçan, uxaçkə, aiaşa axəsho... uara ugura aagomzt... uara uqən eijou arəcharoup hzəzpsəz.

nikolai pavel-ipa. (dkupsəyhaueit). sara sqənt eijou arəchara, izban?

rileev. hara uaadərīt ahəntkarra uaxagəlaansəpi uxuap-şrakua...

nikolai pavel-ipa. ləmyafazei lara?

rileev. 1801 şəkusa rzə açara zmanə pxıagəla uaas iqaz zəgiə aleksandr igura rgəeit. ui iqənt iazpsən aiouŋrei apstazaara bziei... urəsçəlan əmra yəkupxəeit ha iqan, axa iqaləeit əmş lafca, ui daxənza həntkarz. uara uqəŋərgiə aŋeikua lafca-kun hzəzpsəz. zəpsadgiəl guək ala izbə rzə ari lartaxəeit. hara ihahauan jlarə rguaqbjə... uxaçkə, ləşəkusala ikueit, iəzueit urəsçəla... hara ihasbiŋ laaiŋ aamta-ha. akər çueit jlarə axakuitra rətəŋuiŋtei... urəsçəlan auaajlar də eiouu apstazaara rtaxəup.

nikolai pavel-ipa. ari zəgiə iapərxagou sara sakuu?

rileev. aai, uara uəntkarraqənt hara aɟgiara hazpsən.

nikolai pavel-ipa. (rileev iihaz iguə iaxuazla. iara axara şidu gueitazla. dyagəlanə apenqər dyadgəloit, adaxiə açx lafcara dazəpsua). oɟ çxə lafcoup, sara səpsadgiəl azəhan as açx lafca staxəm. sara shəntkarxoithagiə səqasamzt... sara kərpusk seihabnə sqaloit-ha akun sşəqaz... ex, kəndraŋi fiodor-ipa, kəndraŋi fiodor-ipa! (apauza maynə). ipsəz ahəntkar ləşi-kuguəouaz daxəmnəquaz, sara səɟgiara macara axəjdəruaz aqənt bziarak sara sqənt iazpsəmzt.

rileev. iiaşoup, uxaçkə...

nikolai pavel-ipa. agura ga, sara gutakəs isəmou hapsadgiəl axurakua rərouaroup, rəxulŋroup... kəndraŋi, fiodor-ipa, sara arəchara iqoui apstazaara jgei reiouŋroup szəftou.

rileev. uxačkə, zegiə, unapawə iqoup... zegiə uara luxə-
pşup. uara axakuitra rəztaz həntkarnə uqular, uara uaxəz bəja
psra akuxom urəs jlari, urəs bəzlei əqanaça... 202 2000000000

nikolai pavel-ipa. (irououanə). kəndrəti fiodor-ipa,
uəntkar iaja agura ga, ari sara iqasçoi, iqasçoi zegiə sara
isapğəlargiə. (inapə aaimixueit) itabup, umlakua aiaşa axsou-
haz. uara uiaşara lakunago əhatər akusçap. aurəs həntkar
imyapigoit, aurəs aaməsta iarou.

rileev. (daatrəsueit, ixə lxiəffueit).

nikolai pavel-ipa. iuəxizi?

rileev. satoumçan, uxačkə, saapsoup... xaxa sməjəç.

nikolai pavel-ipa. sara usəraapseit səşuajajoz. sara
apsfara uəstap. oçə adəryagriəx həijajap. sara sguə iaanagoit
hara haikulap-ha haləajaxarəm-ha. aleksandr xristofor-ipa!
(rileev iaxi). benkendorf utəp irxəiap.

benkendorf. (daaynaləit). lutaxəuzi uxačkə əhəntkar?

nikolai pavel-ipa. kəndrəti fiodor-ipa dganə uada
manialak izəpşaa! ipsə isap, daara daapsanə dəqoup. ifaʔ azə-
han fiodor-ipa idça.

benkendorf. isahait, uxačkə!

nikolai pavel-ipa. (rileev iaxi). sara unəşkəlom. uəçx
aabziaxaait!

rileev. uəçx aabziaxaait uxačkə, əhəntkar. (rileevi benken-
dorfi azalala icəit).

levaşev. (daaynaşəloit). uxačkə, əhəntkar, abar trubečkoi
iajaxu.

nikolai pavel-ipa. aştəi ikuça.

levaşev. isahait, uxačkə. sara trubečkoi istəit əzçaarəpə
bənəc ianışarçə.

nikolai pavel-ipa. uaxə sara sxala şajajəit. (benken-
dorfi daaynaləit).

nikolai pavel-ipa. itəp dəkuuçama?

benkendorf. aal, uxačkə əhəntkar.

nikolai pavel-ipa. ui iaşajafa oyə idəruazaroup.

benkendorf. uxačkə, rileev daara akər duərguəit...

nikolai pavel-ipa. iaamtoup aleksandr xristofor-ipa
fta sara seilukaaracə, uərt şşəznəquo zegiə irahap. oçə izəku-
sərguəit oyə imaharoup... elukaau?

benkendorf. eiləşkaaif uxačkə.

nikolai pavel-ipa. afəit rileev dşəyagəlalak araxi dəs-
zaag.

benkendorf. isahait, uxaçkə. oje uzajajaracə iutaxəda?
 nikolai pavel-ipa. (alquə dlixuapşnə). kaxovski.
 benkendorf. isahaueit, uxaçkə. (dcanə afelideger lahanə
 daaueit).

nikolai pavel-ipa. levaşev uara uizçaala, sara ui aam-
 tazə dzakuu eiləskaap. eilukaau?

levaşev. eiləskaait, uxaçkə ahəntkar. (dcoit astol daxa-
 roit).

(nikolai pavel-ipei, benkendorfi ikəlpşnə isəryueit).

levaşev. araxi uaii. uara iuəjlouzi?

kaxovski. sarou?

levaşev. sara uara uoup sazçaaau?

kaxovski. uara sara suzəmdəzoi?

levaşev. sara oje zaçək oup uanəzbo.

kaxovski. ui iaşoup, axa uara sara soup uzəpxia?

levaşev. uəj iaformoup. suəhoit kunəgala atək sutalaracə.

kaxovski. azamana, lbzioup. (askam daaxoit d'paracə).

levaşev. uaapsazar, upa.

kaxovski. şpar iaha iszəmanlaloup.

levaşev. iuəjlouzei?

kaxovski. kaxovski piotr grigor-ipa, saamstoup, 28 şəkusa
 sxəçueit. amaçura ialam poruyikup... senat addu ailayəntra
 salan... zegiə uasəmhei?

levaşev. map.. agraf milorədoov-ipa dəzfəz uara uouma?

kaxovski. dəsfərgiə qalarən. .

levaşev. axa uara uoumi iəixsəz?

kaxovski. ikunaganə izbar dəsfuan.

levaşev. (lanitçoit).

nikolai pavel-ipa. (benkendorf iaxi). upşi, zaqa bragip-
 srou imon, aamstaraha akgiə ilam, nxayə qazfoup imou.

benkendorf. ul ian nxayək dlədəlkəlaraz akuxap. aam-
 stei anxayi rfa aneilala xumgak diit

nikolai pavel-ipa. araxi dəszaag.

benkendorf. isahaueit. (dcoit azalaxi kaxovski iaxi). uxa-
 çkə ahəntkar duəpxioit.

kaxovski. (dyagəlanə benkendorf diccoit).

nikolai pavel-ipa. (guals pşra itanə). uara hara zegiə
 hafra utaxən akuu?

kaxovski. iacə adaqnə uneir hara ataxəmtz uahfuan.

nikolai pavel-ipa. sarou?

kaxovski. aai... uara uxata, ui sara gutakəs jəmətə...
 nikolai pavel-ipa. izban? izzə? xəs iama...
 kaxovski. sara ui kunagas ispxiazon...
 nikolai pavel-ipa. ahəntkar dufər urəspəla izlazeion-
 xozl? jgıaras ilzəzuəzi ui aqara səljəməixarəpə?
 kaxovski. uara uxata uaxı ɔaraha akğıə səmam.
 nikolai pavel-ipa. uara urespublikanecuma?
 kaxovski. aai.
 nikolai pavel-ipa. ageneral levaşev!

(daaynaloiť levaşev).

levaşev. iutaxəuzet, uxəčkə, ahəntkar?
 nikolai pavel-ipa. azcaagap bonəc it... axan aqnə
 auada... akıaadi amilani it lylaait.
 levaşev. isahait, uxəčkə ahəntkar. (levaşev dcoit).
 nikolai pavel-ipa. ageneral levaşev!

(levaşev dgrıjeit).

nikolai pavel-ipa. (affəha). aıap, əjɾ, atatan ubəs
 egıərtgıə lərmegzan. ıxaanə ıəqaz... elukaau?
 levaşev. eiləskaait, uxəčkə ahəntkar.
 benkendorf. uxəčkə, ari zegıə reına dlartoup.
 nikolai pavel-ipa. ui yalom. ui dbaapsup, dxumgoup,
 dəjgıoup... benkendorf, robesper şaqa dieipşuzi.
 benkendorf. diepşjıoup, uxəčkə ahəntkar.
 nikolai pavel-ipa. ui uəs hiznəquaroup, iɾə ikuşahatnə
 zegıə haiharəpə. ialou rəxiəskua iharharəpa... dharguəɔp iara
 iguə iaxuaracə ahəntkarra saqucnə arespublika fakusərgələla...
 ha-ha-ha! arespublika! ha-ha-ha!

benkendorf. (ahəntkar iguə iaxuaracə dıəuıyoit).
 aparda.

a a b a ʔ i a s a x i a .

ianvar 1826 ʃəkusa rzo. ascena ʃəxəiac ala ixəioup, niqolai pavel-ipa aʃquə yərtə astol aʔə dəqouʔ.

(dnəynaʃəloʃt benkendorf).

benkendorf. uxəčkə aħəntkar, sara uguə iaxuaʃaz əjabʔk aazgəeit. peʃteli ixateli egiərt abunt qaçaʔei aybaʔi ar rəənt iknə iaargəeit. aladaʔi aiddələ ialou zegiə ojolta hnapaqno iqoup. (iirkueʃt zegiə znu aʃquə).

niqolai pavel-ipa. (aʃquə dʃaxuapʃnə) muraviov-apostol, bestuzev-riumin... art rouma ʔernigovsk apolk kiev açaqa abunt iaxagəlaz?

benkendorf. iara uəʃʔqouʔ, uxəčkə. peterburg iaʃllaracə rguə itan, axa hara imanʃalanə raagəʃa hakulan iaagəeit, araxi dara rguə iʃaanagoz eihəgiə ilasnə. uərt hara apoʃta ʔuardən xpa çəkəz ala iaagəeit. bestuzev-riumin 23 ʃəkusa zxaçua ʔkuna xuʔək louʔ, axa auəʃkua rajanə iqaiçeit. peʃteli dzəp-sou dərnə lajaja imazamkua iənkəlanə dəqouʔ. axuʃadja zegiə reiha dquʃuʔ.

niqolai pavel-ipa. daaʃg bestuzev-riumin, nas egiərtgiə.

benkendorf. isahaueʃt, uxəčkə, aħəntkar (azal aʔə dneina əfelideger əprikəz iitoʃt).

niqolai pavel-ipa. (diʃtalanə azalaxi dcoʃt) levaʃev dabaqouʔ

benkendorf. rajaxu rəʔixueʃt.

niqolai pavel-ipa. iah, ui rajaxu anəʔəʔixua dxaanə, dgubzəəxə dqalaracə. uərt rəə akuləra ataxəuʔ masa rəmʔaxracə. hara haʃuʃadra ialou zegiə əçəhərc, mamzar eʃkiəngiə hʃartaxoʃt, uca. (dəynargaloʃt bestuzev-riumin, benkendorf dcoʃt).

niqolai pavel-ipa. (bestuzev-riumin dnaidgəlanə əj guaa əlʃ iʔərxəanə). iqauçozei uara əlah iinəħəʃa? (iʃya inəpə kələxnə auadaqno dleiga-yeigoʃt) əmala iqauçazouʔ əsir! bʔə-lyək əsaldaʃ rbuntə peterburgqa iuəmanə ucaranə utaxən. pəp rəçəhək vasilevski aʔə dupqarçə akə əauəgəmxəeit... əuxuama aqno ənʔa diuərhəiʃt... əkatixiz ixumganə iyəz dauərpəxiʃt...

buntit, anja işakum lixajeit. ai, ai, ai upxamfasoi... ai, ai, ai
 upxamfasoi arpəs.

ՅԱՐՈՅՑՆԻ
 ՅՈՇՏՈՒՄՈՅՑ

bestuzev-riumin. uxaçkə ahəntkar...

nikolai pavel-ipa. (ahaxa imtakua) sara izdəueit uara iuhaşa. haqçəon eonup axumarra, haijajap argama. upxamfasoi? iaşanə pxafarami... sara uara ulakua rəla izboit uara uşəpxafo, uara iudəruou ui azə (ixuda ala iirboit) axa auəskua zegiə snapaqnə iaxiəqou aporuqik uara, ui uasəpup. açabərg gutəouiaala iuhar uatasçom... amala, uguə ialumərsən yəşakusaqa kavkazqa udəkusçar, amala aficer qin uəmsxuam, ua uxaçara arbəra uəişap. ləra ləplan içağiə idumkua iqaməzt, ui zegiə uara isouhap.

bestuzev-riumin. uxaçkə, ahəntkar, sara sxaç uəs macara uashap.

nikolai pavel-ipa. uxaçə macarou?

bestuzev-riumin. syəzja rəə səzhom.

nikolai pavel-ipa. ui uzmərhoda?

bestuzev-riumin. sara başagiə sxaqnə iszaagom azə anapxayə ha səxizicərac.

nikolai pavel-ipa. uəntkar dufər, uəsqan işpauəxi-zəçoz? sara sguə aartə suajajoit, uargiə uəs usəznəqna. uara umlan, sara oy İsa kəşom. (ibjə psaxnə) aiaşa zəgi ha, ak sjujəxər, uəsqan uguə ialəmsaait, (dəryagiəx ijya inapə nkə-ləxnə). sargiə səztagəlou daara ibziasam (akabinet aqnə) hcəp... sargiə səpsadgiəl sapou. (ikuçueit).

benkendorf. zaqa iuaa xjakuozei art, elharak pesteh.

levaşev. ahəntkar uərt rəmasa zəgi eilərkaaş... eraznak akumxargiə xuyə-xuyə.

(daaynargaloit muraviov-apostol).

benkendorf. uara uşəargoz oje ahəntkar iashap. (akabinetaxi dnəpşnə) xuyək uapşər akuxoit.

levaşev. (muravlov-apostol dnaldgəlanə) izdəruada oj eiha eilərganə iuhar azəarakuə iuəstaz rtak?

muraviov-apostol. iuashaxiou akgiə szacçom.

levaşev. ləra iguə iaanagozar qəlap ahəntkar ləra ilpərxəgou itaxəp ha. ləra iteimkərc dastoup. ui suvorov aiaşa axi-haz aqənç dateimçeit, dñicərnə dqaiçeit. (nikolai pavel-ipa akabinet aqnə daalə dsəryueit) əzeipş gunəmsara iqaz oup izəxqia abuntra. ahəntkar itaxəp ui zəxqiaz apşəara ariəşara, ləra axara lədiçərc akum dzəftou. ləra ijdəruazaait pavel akçi

piotr axpapli rəftra ialou uərt qamərua rəkumçakua ahəntkar
 karra macara dukua ialarçeiť. auəs zegiə anaapşlak ahəntkar
 annistia qaiçarçə iguə itouř.

muraviov-apostol. ui sara agura səzgom.

nikolai pavel-ipa. (ať aaimpaanə aşərha daaynaşəloit.
 dʒəşkkaraza, ixaxuə eilagəlanə, ila amcabz əçqio, iclamhakua
 exakşo) iudəruou uara hara hzakuanakua? iudəruou uara iuzə-
 pşu?.. apsrəl ageneral levəşev aiaşa ha duşup. uara uxiah-
 xayıit... uara laməs zmasam oyup!

muraviov apostol. ul eipş aja sara oľə zaťək ouř ian-
 saħaxiou.

nikolai pavel-ipa. daara ixiaazgoit... ui eifougia uahara
 uəqouř. sara makiana lrəchasfoit... abunt qaçayə duoyəm,
 dhaiuanup... abunt qaçayə ajala akum iaťajara sataxəu, qam-
 ʒəlouř, labalouř... ləřqəřup... lara iaťajara ialagaansa zegiə
 ləřqəřar akun.

muraviov-apostol. daara itabup, uguə itaz axiuhaz.

nikolai pavel-ipa. aaiť uara... uara ala kiatagua bun-
 tyə, uara axumga uħəntkar uspaiaťajoi... iuxoumərştan urəşə-
 lan arguaqra şəqou...

muraviov-apostol. aai, ui axiəqou sara səpsadəgiə
 azəhan daara irpxafagouř. sara iszelkaauam uara ui xizərħagas
 izumou.

nikolai pavel-ipa. (dişəřjoit) əxumgal.. uara aprapor-
 fşik duəťajə qufouma, uara luəťajə uħəntkar, anja iqənt iazu
 lakup. (dnaidçueit) dayla dəlpax dzəmnahə-aahua... dişəřqə...
 ipsə təlxaansa lisa, aťgia qəzçaz ləpş... səla dapərəľga... abaa
 dtalk... dtalərbaa... (akəbinet axi dcoit).

levəşev. (muraviov-apostol dnaldgəlanə) uara uuoyə xja-
 rala iupərxagaz auəs uqapeit.

benkendorf. (nikolai pavel-ipa diftagəlanə dcoit) uxəčkə,
 ahəntkar... ui aqara uguə uşəumərgan. ui axufadja rqnə akřə
 zçazkua uayup, axa dərguaqzar zegiə ihoit. dharguaqər qalo
 uxəčkə ahəntkar?

nikolai pavel-ipa. (apauza, xuyək) mar, ui zalşom.
 levəşev iať pesteli araxi dszaaigarəřə.

benkendorf. izamanouř, uxəčkə ahəntkar (dcoit. aza-
 laqnə dişəhaueit levəşev) ahəntkar pesteli dszaaigoit iheit.
 (levəşev dxənhnə dcoit benkendorf dxənhueit ahəntkar daxiə-
 qou akəbinet axi).

nikolai pavel-ipa. iuashaz nauğsou?

natalia mixail-ipha. uara uzən uəs duum saatk apsta-
zaara rutar, zəpsə ştu abaa itazu... arl uara uhətkə...
xagouma? ilakuam ua itakəu, uaaəəysoup.

nikolai pavel-ipa. axa uərt auaa sara isaorup:

natalia mixail-ipha. uərt uəotaja rakuzargiə, iaçaxaz
uaaup. iiaaz iaçaxar şatarak rzimur ouma?

nikolai pavel-ipa. aa, şatarak rzimur oup, aqa djar-
toup ipsə ixaansa... axa bara ibara bakuitəşueit. (astol dnad-
gəlanə iyueit) abar azin, abaaxiə bca... sara dbəstoit afelideger,
afelideger!

afelideger. uzəpxiazl, uxaçkə ahəntkar?

nikolai pavel-ipa. (alquə iiyəz iirkueit) abaa akamen-
dant iqənsa dga!

afelideger. isahaueit, uxaçkə ahəntkar.

natalia mixail-ipha. (diexərxuanə dcoit, afelideger,
dləftaloit).

nikolai pavel-ipa. bziala! (iznapək astol inəkuçanə,
egi inapə isiurtiuk axuda intaçanə dxucueit. benkendorfi leva-
şevi aşynaşəloit. ahəntkar dəşxucua anərbalak al aqnə rəaanər-
kəloit.)

nikolai pavel-ipa. delçkaaup, dəbzioup... ajagiə ləoup,
xuqəkgiə sguə daaxueit. (apauza maynə) aal, aal, ui lguə qaça-
əup, rileev iyəzjei iarel fəup!..

aparda.

---

nikolai pavel-IPA. ai, ai, aleksandr xristofor-IPA, jybho-
utroup, xpoutroutrou... ijaboutroutrou utklapšrei uguvanrei. ana-
pxajei aɟɟiahaɟei rəxpɪasara iazərhaɟup. uara azandarmja
ršef iudərnazaroutrou aɟəlaɟə iqalakuo zegiə. apara uameigzan,
esəmsə aɟnəharta rəɟəpɟoxozargiə qaɟapəs ihauazargiə sara
gušatara qasɟom. sara zegiə agura dəɟəp utəsɟəlan axagə-
lara sara iɟšəlšo. utəsɟəla agazaja, sɟuɟəɟja, axumgəɟja irɟə-
loup. uərt rɟapɟgəra zəlšo ui aɟəntkar ioup-iaɟəmio, uərt
rəxudakua axssara... afra rəɟanə iqahɟar, aɟlayəntɟra-ha aɟɟiə
qalɟom. utəsɟəla eipšu aɟəlaqə axakuitra ha aɟɟiəqamza-
roup.

benkendorf. aai, uxəɟkə aɟəntkar, aurəskua zənsəsk dəɟa
uaaɟlop, saɟa iupqo, iufua ubri aɟara iquxɟoit, imanɟalaxɟoit,
aurəskua ɟɟiə zɟamɟtɟua uaaup. aurəs nɟayə dəpɟalazar bzia
ibɟit, izəpɟogə bzia dərɟoit. aqɟə aja iauho ualagar izell-
kaauam, iɟja aqamɟkua aɟuɟo ualagar eiləikəaueit. psata
ɟkuakua, ari aneləikəa areformakua dərquəɟən arakɟeev dɟ-
ɟeit.

nikolai pavel-IPA. benkendorf, aɟlar ari afrakua iqah-
ɟaz ɟpa rədərkaləei?

benkendorf. zegiə alara rɟapanə iqoup, zegiə eilərkaait
aɟəntkarra ɟuɟuanə unapəqə iɟaaugaz, uəsɟɟiak ruəmo
aɟakɟiə zamɟahaz ipstazaara dɟalɟua.

nikolai pavel-IPA. aai, aai, egzarada, ɟatarada, sara
sguə laanagon afra zkuəz rəpstazaara aɟkurxarəzə aɟara qəɟap
ha. aybəɟiə akoup, sara uərt apstazaara rəstoməɟt.

benkendorf. iɟnərhaz rəpsə rəɟlaansa irhəc rɟhɟn. uərt
xɟmzəɟi pɟafareit ha aɟɟiə rəmamzɟt...

nikolai pavel-IPA. anɟa iqɟarala aɟɟiouɟja rɟadakua
hrəɟəeit.. eɟiərt aɟbra du akaɟorga rəkurɟeit... aa... benken-
dorf ɟaqayə əqada uərt?

benkendorf. lyək inareihəup, uxəɟkə, aɟəntkar.

nikolai pavel-IPA. sara səxɟsala akəndalkua rəfəɟanə
sibir auəsɟɟiə aua irəɟtaait. uərt rɟəndalkua rəpsəxənsətu
irəfrəmxəait. uərt rɟəndal abɟə gəait pətərburgnəi sibirnə.
ui zbo zɟəzəpəzarənə iqou irdəraait aurəs hənɟkar ɟataraha
aɟɟiə ɟəqaimɟo.

benkendorf. isahait, uxəɟkə, aɟəntkar, uara iɟuhaz zegiə
nəɟsəxɟoit.

levašev. (daaynasəloit). uxəɟkə, aɟəntkar, iɟnəhanə irfəz
rileev iphəs uzəpɟiaz daanə dəqoup duəduqəloma?

benkendorf. inasəgseit, uxackə, ahəntkar. axufadja zegia
reiha pesteli oyə iləmha izəstəp. ui 14 dekabr mza
abunt xadas damazar uəs hiziasluaməzi. (azal axi
aban daargoit.

nikolai pavel-ipa. ibzioup, uca. (benkendorf dcoit).
leva şev. (pesteli laxı) apolkovnik, agura usərgoit ahənt-
kar aiəşa macara ailkaara şitaxəu, ui uara uatelçom...

nikolai pavel-ipa. sara daara gualas isəmoup uara
ueips aoy quş as alasra axəixiəz. uara myakə eouufeit pğə-
lara.

pesteli. uxackə, ahəntkar, uəs zəzuəz hamyakua evgoup
azoup.

nikolai pavel-ipa. (dneina dneidgəlanə ilakua dxəp-
şəlo) hamyakua evganu?

pesteli. akra çueit eivgouitçei!

nikolai pavel-ipa. uəjəmyafazaait.

pesteli. oo, map.

nikolai pavel-ipa. uara ueips iqou auaa sara daara
istaxəup.

pesteli. iaba?

nikolai pavel-ipa. ahəntkar uəs napxgara aqna. uara
uguə iabaanagaz?

pesteli. əl omouakua axiarkəu aynuəçqa.

nikolai pavel-ipa. uara abunt iqakuaz rəla uzəpsou
hhozar, uknahənə afragiə uymayup, axa uara apolitika uəskua
imyapugoz uyafənə imyapugozar, sara uatasçom, iszaaiguou
oynə uqasçoit. suəhoit utaracə. (apauza xuyənə) atak zəqaumçə-
zei?, ui azxucrazə aamta utaxəzar sara guaxuss iqaçanə iuə-
stoit.

pesteli. hzəxucrazəi ahəntkar, uxackə... pesteli ixisi ila-
məsi rəla dəxubaxutuam... pesteli ixə oyə iirxuhauam.

nikolai pavel-ipa. (iguəpsaxə eibaknə akabinet aqna
dləci-yeiua) axiv, alaməs, zmou gukala ahəntkar izə iqou
iakup. ui xisup, axa abunt qaçay ui iapam. para uab psata
şkuakua, ahəntkar izən guək psək ala dəqan.

pesteli. ab dşəqaz apa dqamlar alşoit.

nikolai pavel-ipa. (ibjə psaxnə) uara iqouçakuaz
egriərt raja xutakua rəqənç iaadəruelit.

pesteli. (pəxta dşəqaz eips iəəqaçanə) ui sara map ajes-
kuam.

ՀԱՅԿԵՆՆԵՐ
ՅՈՒՐԵՆԻՍՏՆԵՐ

nikolai pavel-ipa. uara ladapi masa eidkela xadas uaman.

pesteli. ui sara sakushatxoit.

nikolai pavel-ipa. uara ayadapi masa aidkela xadara uauraco utaxen, axa trubekoi dupexagaxelit.

pesteli. sara axadara akumozt szoftaz, uert aidkhlakua reidcharakun.

nikolai pavel-ipa. uara uzestaz uiaqara iuadayem... (iaraznak daalqianə) uara uert aidkhlakua reidcharazə uzajajakuodaz?

pesteli. ui azə uara uəjgia haja urəzcaala.

nikolai pavel-ipa. (imqne) sara szəzcaaua uara uoup.

pesteli. (ixə hatər akuçanə) ui atak sara iuashom.

nikolai pavel-ipa. izban?

pesteli. sara səjgiahaynə sqamlact.

nikolai pavel-ipa. oje uara uzustda?.. uara uzustda?..

pesteli. sara pavel ivan-ipa pesteli soup.

nikolai pavel-ipa. (deicakua) sara pavel ivan-ipa pesteli soup. ui ala isouharc iutaxəuzel uara axumga?

pesteli. səxiz dgiəl axaan ximəzoi akumlaçt.

nikolai pavel-ipa. sara uara uknashaueit.

pesteli. (ithaz qvarxuəs ipxiazala) uara uxalou.

nikolai pavel-ipa. ui azə iqoup apalayja.

pesteli. səpsadgiəl azə apsrə ui ximəzotəm, ui xisup.

nikolai pavel-ipa. qumtən! (apauza mərdukua. dneinə dnaidgəlanə ixə irçəsueit). başə umarahueit. sara isəpşaap daqa-kala uzərajaja... harə aiaşa uharhap... ageneral levəşev!

levəşev. (daaynaloit).

nikolai pavel-ipa. ddəlga! (pesteli levəşevi coit. akabinet daaynaşəloit benkendorf).

nikolai pavel-ipa. pesteli trubekoi eiqargəl.

benkendorf. isahaueit uxackə ahəntkar (azal aqnə iaaynaşəloit natalia mixail-iphai levəşevi).

levəşev. sbəhoit! (dzəkuqəşa askam lirboit). ahəntkar ui aqara delaxam ha səqoup, bidkəlar qalap. (akabinet axi dcoit) uxackə ahəntkar, rileev iphəs uzzcaauaz, uzəpxiaz daait... izdəruada apxia sara slazcaar utaxəzar?

nikolai pavel-ipa. map... sara sxala... daalaait.

levəşev. (natalia mixail-iphə laxi) bləel. (akabinet axi dəyneiçoi).

nikolai pavel-ipa. (cashā dimbasola akraamta dlexuā
mpšso) bara rileev iphəs bouma?

natalia mixail-iphā. aai... sara kəndrat fəndə-
rileev iphəs soup.

nikolai pavel-ipa. bara ui ala bəfxuarcə btaxəmzaait?

natalia mixail-iphā. sara axaça ila esəmša səfxuon.

nikolai pavel-ipa. apasa ahəntkarrazə dəjgia oyno
dqalaansa ul qalon iəšanə.

natalia mixail-iphā. uara uzən ahəntkar, ui dəjgia-
oyup, axa sara szən dšəqaz dənxcəit.

nikolai pavel-ipa. bguə işpaanagoi, ixaroup bgua-
xuou... (apauza xuqnə). hal, aal satabəmçan. sbəhoit bərarəçən.

natalia mixail-iphā. iqan, zegiə irzeipsu agunamša-
rakua rajanə, ui oup omala oyə ibaraçə izəqala. auaa rxə
zkurçaz, rxar uəs azə akuzam, amillion uaa rənəsəp azoup...
ataxəzargiə uərt myaxqızaait... axa iaxıcalak uərt sara səla
ijgioujam, axa hatər du iapsou uaaup.

nikolai pavel-ipa. hə, bşalajajo oup bara... aa bara
rileev akər izapsou iphəs boup. bara peşteli laçkəsgiə bejam-
kua afilosofia balajajoiç. peşteli dəbdəruou?

natalia mixail-iphā (daaxucnə) aa dəzbakuaxeit.

nikolai pavel-ipa. lassə-lassə dneilozu lara iqnə?

natalia mixail-iphā. map!

nikolai pavel-ipa. (dləzçaarū dləkuşahatxaru izəmdə-
rua) bxaçei iarei lassə-lassə elkułalozu.. alquə rəbçazu, aplan-
kuā qarçən...

natalia mixail-iphā. sara ui sazçələpşuaməzt, nasçiə
ui auəs saftaməzt. suçhoit ahəntkar, ui aipş azçaarakua uaha
sumlarçə.

nikolai pavel-ipa. bxaça iuəs səmariarc btaxəzar alaşa
sabharoup sara. akçiə bəmsən, mamzar axara bxə iakuça, sara
sguaara marioup, sguaar bargiə bəşşatom.

natalia mixail-iphā. sargiə ui auəs sadətkələma?

nikolai pavel-ipa. (dmakarfa) bara ui ibəmdərərçə zal-
som ləynə bxaçei egərçi iqrarçoz auəskua.

natalia mixail-iphā. sara, zxaça bzia dəzbo, zxuqə
dnəquzgo phəsup, apoliçika uəs sara isuəsəm.

nikolai pavel-ipa. axa bara, iqaiçoz bacxəraayəmzi?

natalia mixail-iphā. darbansaalakçiə əphəs bzia, zxə
hatər akuzçə, lxaça iuəs dəcxəraayup, dazçələmhaup.

nikolai pavel-ipa. dəjgiarsyəzargiu? dxumgazargiu?

natalia mixail-iphā. sara sxaça lzən ui aips lqou sxa-
italasom. ui xar zmam, akrē eiləzkaaua, laməs zmoü
nikolai pavel-ipa. xar zmam auaa iəşaktra azəfala
rəla apxia dəjgiarşyup, dxumgoup.

natalia mixail-iphā. ahəntkar, suəhoit uəsməjharca.
nikolai pavel-ipa. sara bara bqəə səmneit, bara boup
sara sqəə laalz, ubri aqəntə sbəhoit ckia bxucnə atək qabça-
larca, bzajajo dəbxəbmərştracə. aqə iapşnə əjəfəfə lədmər-
çazozi?

natalia mixail-iphā. sara uzçaarakua rçəntə akgiə
szeləmkaalt, uara uszəzəryracə utaxəm, səzçareit səjharei uəfup.

nikolai pavel-ipa. bara bəphəs əryup. abunt qaçaja
pətyək rakumzar, as bara beipş səjajara oyə izəguouaməzt.

natalia mixail-iphā. satoumçan, uxackə. uara uəjaja-
razən ara işəpu ala amci arəxuapxiəzi həfup, ui sara isə-
qəzlam.

nikolai pavel-ipa. əjgia-məjgia ahara bara ibəqaz-
foma?

natalia mixail-iphā. uszəzçaausa atək uəstoit.

nikolai pavel-ipa. bara abart atəkkuə iqabçə rzən
abaaqəə egiərt brəctəkəfup. (apauza xuyəə) bəzsəharca ibta-
xəuzei?

natalia mixail-iphā. ojšta akgiə.

nikolai pavel-iphā. sbəhoit bəmguaaracə. sargiə tən-
yra səmam. slo sərhəua oup səpstazaara səmyapəzgo. sara
isəkurşanə lqou zegiə saciəja roup. guk ala lszəqou maçup.
sara oyə igura səzgom. shəntkarra sərououaracə staxəzar
şatara qasəmçaroup. guşatara qasçar liudovik 16-ri ixiz səxi-
ueit. francəz çəlan axumgakua, arəçakua arevoliucia rtəxxəeit...
ua amagu qaçaja aoy dūra iaftaləeit. ara auaa duja axiz du
irəmaz laxiərgara rzəmdərūa lanalaga aiçbəra rtəxxəeit akuu?
iha bara bzəho.

natalia mixail-iphā. suəhoit, sxaça iuəs xuyək iuər-
psəfəracə.

nikolai pavel-ipa. (ahaxa ləmtakua) bguə bəfəbmərgan,
oje jgiara dakusərlom. bxaça iuəs sərpsəfueit: ui ifa kəşəom...

natalia mixail-iphā. suəhoit ibara sakuitəfəracə!

nikolai pavel-ipa. ui səlşom. azçaaara lələmgəç... bara
bakuitsəfər egiərtgiə akuitəfər akuxoit. sara saapseit, uərt
rəhsakuei ranəfəi rəhəpxiəz saraapseit. sara amakra szəqhəuam.
isəməçəfəuei isəhogiə şməməçəp.

nikolai pavel-ipa. (iifhara izəmdərua). sara sləpxian daait uhou? exiou, lxaça danərf aftaxiu?.. ui sara siməpxian zeit... levəşev ui iləpxiada? iləpxiada? ilashozi ui sara

levəşev. uxaçkə, ahəntkar... auaa şfu ui iləzdərsom.

nikolai pavel-ipa. nas sara souma ui lazho? benķendorf, dzaazei, dzəftouzi ui?

benķendorf. uara adça iqouçaz ala sləpxeit uxaçkə, ahəntkar.

nikolai pavel-ipa. ui sara isgualalom.

benķendorf. məzkə apxia rileeva lqənp ihauit alquə daxiuəhoz uxaçkə, ahəntkar, lxaça iuəs urpsəwraçə, uara lara lxala daaracə adça qouçeit.

nikolai pavel-ipa. axa ui uəsqañ dmaaitei.

benķendorf. adərta qalçeit lguə şəbaapsəz, lguə şəbzaxalak dşaauez.

nikolai pavel-ipa. ui oj sara dsədəskəlar lkunagam. (apauza xuqnə) lara lguə, iaanagozei?

levəşev. uara işuguapxo, uxaçkə. ilouharcə dças iqauçozei?

nikolai pavel-ipa. ojə ahəntkar auəs raja imoup, bizidkəlom. kuţuzov dizcaarəə ilah. ui ioup afra laxəlapşəz, ui iləeihap... mamzargə baapsə ha lah... benķendorf ui lçəxuala suajajarc staxəup.

levəşev. (dcoit).

nikolai pavel-ipa. benķendorf uara ui duədkəl.

benķendorf. isahaueit, uxaçkə ahəntkar.

nikolai pavel-ipa. zaqa dəphəs bziozei ui rileeva. (benķendorf dnaidgəlanə) ui ubri aipş blakuak lxoup... ləblakua rxəpşəlara jgioup. ui ləblakua lartoup, sara srəjloit... ləbla əeyup... uxəpşəlar uja utzəaaueit... ui daalnə dancalak sguə sxə spəmkua sqaloit, sxşəy eilagala zboit... wəznə sara sqnə dmaalua dqaça.

benķendorf. aguxiaa wəoumərgan uxaçkə.

nikolai pavel-ipa. (benķendorf dnaixuapşueit, atak lhom, əxucra daşup. pətrak uəs dəqoup, nas akəbinet axi dləieuit, asarkiaqnə ixəiəə daxuapşueit).

benķendorf. (distalanə dneiueit). iuxızıei uxaçkə?

nikolai pavel-ipa. (pətrak wəituam) xaxa çueit srepxəzueitəi uərt... uərt axumgakua... (apauza maqnə) pxək izbaz eskiangə sepəzueit... abar uajəgi uərt zboit... rileev ana dşoup, dsəhoit jlə axəkuitra rəstaracə. səxis aurəs jlə axiən-

zaqou, aurəs dgiəl axiənsa nasa-aaso iakunəho iqaloit-ha seihoit... abar kaxovskigiatə... ul dkaləpənə abragičas sələ dkaəp səloit. ahəntkar xiz duup, uəs bzioup ha seihoit... mura viov apostol ayəntə raan sanizcaauaz ahəntkar anja diguapxom iheit, egi bestuzev-riumin axuqə malərla axara zədxalaz ieipš ila taa dsəxuapšueit. ila tərxxaxa axuqkua reipš ikriəl axaara əkuçanə səgura ganə tabup iharala dsəxuapšueit. malərla uaxiakulaz sara uatasçom ha iashoit. kavkazaxi maçura udəkusçoit ha dər-guonə ddəkusçeit aqnahartaxi, iatasçoməzt... iatasçoməzt... iatasçoməzt əjala, axa sguə itaknə isəmaz rtarxara... (apauza maqna) uərt uəs oyə dərzəmnəquar alšoməzt. əjgioujei axum-gakuei rzən sara laməs səmam. aai, əjgiouja rzəhan sara səq-baroup, səmçup, şatara ha akgiatə səmam, ibziou rzən shəntkar xaaur. uəs omi benkendorf?

benkendorf. iara, uəsçiuou, uxaçkə ahəntkar, uərt uara uşatara lapsaməzt.

nikolai pavel-ipa. uəs oup axa, uərt anəsgualalalak sara... (ajajara daaqçueit. daara dxuəcua akabinet aqnə anə-quara dalagoit. nas iaraznak ibjə rdunə, dguaanə, dəhhə) nəq... nəq... İara axumgakual sara aleksandr ul iab İrfəz igaga ipsaxiənsatəz tənçra İnatomzət, ul İxarəz rajoup, ul iab drəlan... dara roup urəşəlan ahəntkarra axazərgələz. sara aleksandr sakum, sara nikolai akpi soup. sara nikolai akpi izakuanu ahəntkar soup! (ul aftaxi İxaçə daainə) sara jipf dekabr azə adaqnə ant axumgakua sərşəgəlanə axkua açəv-səv ha isəv-qion axa...

benkendorf. uxaçkə, lapsam apxəz baajkua rzən axiaa şərgara. apxəz baaps qəzçə ujei uji İaapsou oup...

nikolai pavel-ipa. (benkendorf daagudkəlanə) alek-sandr xristofor-ipa səxisala İqaça aprikaç. İyə. uəzə senət adaqnə ar rparad sədışkəloit. auaa auxuamakuei, amanastir-kuei, anəxakuei aqarkuei rəmanə amitropolit rapxia dərgəlanə ul adaqnə İkəlsaait. auxuamakua rqnə mşap aənə asarkial İşasuaz aipş İaslaait. adaqnə bçəmz rapxia abunt qəçəja, guək ala iszəqəz sməçuja rfa axıkarşəz İqasçərc staxəup açəxuçançi sual, afa axıkarşəz adini ahəntkari rzə ua isərgəloit auxuama, İanuçouma?

benkendorf. İşuhəzçia İanəsçeit, uxaçkə ahəntkar.

nikolai pavel-ipa. exia sara səpsə sfoit, oyə dsədəş-kəlom ahəntkarra uəs ccaçkə azə akuzərgiatə. saapseit sara alek-sandr xristofor-ipa... duədkəl ani... İileev İphəs... sara ul İsəlşo

ala slæcraayur... gwaqra ləmazar... ilah ubas (benkendorf digu-
sueit. dcoit akabinet axi).

benkendorf. afelideger!

afelideger. iutaxəuzei, uxackə?

benkendorf. ana apxia dəpsur rilee v iphəs, uləpxia araxi.

afelideger. isahauet, uxackə. (dcoit, pətk anaaçlak daa-
yñaşəloit nata lia mixail- ipha).

benkendorf. (dnalpəloit) ahəntkar daara deilaxoup, iaxia
ixatala bara bizidkəlom... sbəhoit bəparazə... ixaçkə, ahəntkar
isədiçet ibasharc lapşxaalada bəşnəmxo, ubri azən ibtaxəu sab-
har, sara ui iləmhaqənza işnazgo agura bəşrgoit, zegrə bara
işəbtaxəu işəqalo...

nata lia mixail- ipha. aleksandr xristofor- ipa, sara sguə
baapsxaansa isahauan ipeimz ajakua... irhon pətyək afra rəku-
loit ha.

benkendorf. iapsam, uhan-shankua rzəsəryra.

nata lia mixail- ipha. məzk çlaşt sxaça iqənt iquə
smouitəi. ui sara daara sartənyuam.

benkendorf. bxaça iqənt alquəkua əqoup.

nata lia mixail- ipha. iqoup uhou?.. nas uərt sara izə-
smouazi?

benkendorf. uərt aamtala inkəlan.

nata lia mixail- ipha. ui zəxqazei?

benkendorf. ahəntkarra uəs du ailkaarazə iataxəup. ita
bara ibouet uərt... ibouet uərt iaxəgamkuan.

nata lia mixail- ipha. itabur... aleksandr xristofor- ipa...

benkendorf. enagt səxəioup ibtaxəu azən nata lia mixail-
ipha.

nata lia mixail- ipha. suhoit sxaça ibara səkuitur-
racə...

benkendorf. (gəzmalla dlarjunə) daara guaxuas iqəçou
axa...

nata lia mixail- ipha. izban? yəmz çueit sara ui dsəm-
beitəi.

benkendorf. şaqa çua ui uəsəm, axa bara bzəho sara
zənsaskgrə isəşom.

nata lia mixail- ipha. uəs anakuxa ahəntkar iləmha
aqənza isəznag.

benkendorf. ofta ui azəhan ahəntkargrə akggrə ilşom.

nata lia mixail- ipha. ari axuəy azənggrə map şjikuama?

benkendorf. iqoup auəskua soyrəpəysa iləmşo.

304135320
30220101030

67

natalia mixail-iphā. (dnaidqianə ja ʔəla ildəruēit lguorakua zegiə rəxua ʃəpʔaz, xagačas ləla təraxa dəpʃuēit) uəs akuzar, sara isahaz ʃəbərgəzmal ui ahəntkar ihaxiə dək narhauama, dərʃuama? uəs auma?..

benkendorf. (ʔəmtsakua dləxuapʃuēit).

natalia mixail-iphā. uzsəxuapʃuazi uəs? uzzəpʃaxozi? uxazə akuu, amc zʰaz ahəntkar izən akuu?

benkendorf. bxaçkə, ibhaz bəzxucuou? ibxabmərʃtən oʒə bara baxəqou.

natalia mixail-iphā. lara iqaiçə auəskua lara iləʔam. lara iləzbiç ui dəlfracə, lara ilualup açəxuʔansa dəstərbaracə. (akabinet aqəʔə daaiueit nikolai pavel-ipa, ał dadgəlanə dʒəryueit).

benkendorf. azbərta du isbnə iʃrəkunaçaz elpʃ iaxa ui iyəzʒagə iargiə iknahanə irfiç.

natalia mixail-iphā. ləzərhazi ahəntkar amc art amzkua rzən ui iuəs sərpsəʔuēit ha?..

benkendorf. ahəntkar irpsəʔrəla iuəs myapgan, azbərta ikunaçeit pʃəqara eixʔjara. ahəntkar irpsəʔrəla dək narhaiç.

natalia mixail-iphā. oʒour daneiləskəa ahəntkar. ui duoyəm, dkuqmouʔ, dgəgləgup.. oʒəftouʔ ianeiləskəa suaa egərət rzə zə ztilz lara zegiə ləzərjəmətəz, dʒərjəmətəz ihəntkarrel imçrei.

nikolai pavel-ipa. (azal aqənə daainə). anja imçala sara shəntkarup, urəsəʔəlan zegiə snəpəʔə iqouʔ.. ara sara uoyə dseihabəm. sara istaxxaz zakuənup. anja aʒyan deihabup, sara adgiəl əʔə, anja zəʔək iouʔ atək zəsto iqasçakuo rçəʔə.

aparda.

təzəpʃəkoo aredaktor n. tarkil.

açex. redaktor m. piçlik.

təzəpʃəkoo akorrektorja: g. pəpəskiər, v. kəkəlia.

akləpʃirəzə lratouʔ 29/ix-34 ç, akləpʃi aarxəzə anəpə açyup 16/xi-34 ç.

akl. af.—62x74 s./m. 5¹/₄ klap. bənəc əq, 43,344 dər. nb klap. bən. əʔə.

aza: az № 5386. aʔiraz 150. aʔilç № 154-11-

irkiəpʃiç əphənttəʔra aʔpolitocinkografa əqənə.

axu 1 m.

5

105

УПРАВЛЕНИЕ
ЭЛЕКТРОФИЗИОЛОГИИ

11. 08. 26 / 120.

ДЕКАБРИСТЫ
пьеса в 5-ти действ.,
9-ти карт.